

Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä Tyttöjen Taloissa

Fathdila Kaukoranta

2025 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivalta- työstä Tyttöjen Taloissa

Fathdila Kaukoranta
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö
Helmikuu, 2025

Fathdila Kaukoranta

Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä Tyttöjen Taloissa

Vuosi 2025 Sivumäärä 46

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaista seksuaaliväkivaltatyötä toteutetaan Suomen Tyttöjen Taloissa. Tarkoituksena oli kuvata työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä ja eri työmuodoista. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä seksuaaliväkivaltatyöstä. Työelämäkumppanina oli Jyväskylän Tyttöjen Talo, jonka tarkoituksena oli hyödyntää tätä opinnäytetyötä seksuaaliväkivaltatyön käynnistämisessä.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisin tutkimusmenetelmin ja aineisto kerättiin yksilö- sekä ryhmähaastattelun avulla. Haastatteluihin osallistui yhteensä neljä seksuaaliväkivaltatyöntekijää Suomen eri Tyttöjen Taloilta. Aineiston analyysissä käytettiin sisällönanalyysiä.

Haastatteluissa nousi esille seksuaaliväkivaltatyön monimuotoisuus kuten esimerkiksi nuorten yksilölliset tarpeet, turvallisuus ja hyvinvointi. Tukimuotoja tarjotaan joustavasti korostaen ennaltaehkäisevän seksuaalikasvatuksen merkitystä. Työskentelyssä painotetaan ammatillisuutta, osallistujien oikeutta ja rajojen huomiointia. Myös yhteiskunnallisten haasteiden kuten resurssien ja rakenteiden tunnistaminen on olennainen osa seksuaaliväkivaltatyötä. Työntekijöiden jaksaminen, jatkuva ammatillinen kehittyminen ja sensitiiviset kohtaamistaidot ovat tärkeässä asemassa, mikä vaatii johtamisen ja työyhteisön tukea. Haasteista huolimatta työntekijöillä oli positiivinen asenne ja halu kehittää omaa työtään, mikä heijastaa sitoutumista ja toiveikkuutta tulevaisuutta kohtaan. Työn vaikuttavuus ja saavutettavuus edellyttää kuitenkin laajempaa yhteiskunnallista keskustelua ja ratkaisuja poliittisella tasolla. Jatkotutkimuksena tulisi selvittää nuorten omia kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä ja heidän saamistaan avusta. Näin saataisiin syvällisempää tietoa seksuaaliväkivaltatyöstä sen toiselta puolelta.

Asiasanat: Seksuaaliväkivaltatyö, seksuaaliväkivalta, väkivalta

Fathdila Kaukoranta

Employees' Views and Experiences of Sexual Violence Work in Tyttöjen Talo

Year

2025

Pages

46

The purpose of this thesis was to examine the nature of sexual violence work conducted in Finland's Tyttöjen Talo. The aim was to describe the perspectives and experiences of employees involved in sexual violence work and different work methods. The objective was to enhance understanding of sexual violence work. The working life partner for this thesis was the Jyväskylä's Tyttöjen Talo, which intended to use this study to support the initiation of sexual violence work.

The thesis was conducted using qualitative research methods, and the data was collected through individual and group interviews. A total of four sexual violence workers from different Tyttöjen Talo locations in Finland participated in the interviews. Content analysis was used to analyze the data.

The interviews highlighted the diverse nature of sexual violence work, including aspects such as the individual needs of young people, safety, and well-being. Support services are provided flexibly, emphasizing the importance of preventive sexual education. Professionalism, participants' rights, and boundary awareness were key aspects in the work. Additionally, recognizing societal challenges such as resource limitations and structural issues is a critical component of sexual violence work. Employee well-being, continuous professional development, and sensitive interaction skills play an essential role, requiring support from leadership and the workplace community. Despite the challenges, employees maintain a positive attitude and a willingness to develop their work, reflecting commitment and hopefulness toward the future. However, the effectiveness and accessibility of the work requires broader societal discussions and political solutions. As a follow-up study, it would be important to explore young people's own experiences of sexual violence work and the support they have received. This would provide deeper insights into sexual violence work from the perspective of those receiving the services.

Keywords: sexual violence work, sexual violence, violence

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Väkivallan erilaiset ilmenemismuodot	6
2.1	Lähisuhdeväkivalta.....	8
2.2	Sukupuolistunut ja naisiin kohdistuva väkivalta	9
3	Seksuaaliväkivalta.....	10
3.1	Seksuaaliväkivallan vaikutukset	12
3.2	Seksuaaliväkivaltatyö.....	13
3.3	Seksuaaliväkivaltatyössä käytettävät työmenetelmät	14
4	Opinnäytetyön työelämäkumppani Jyväskylän Tyttöjen Talo.....	15
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	16
6	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat	17
6.1	Laadullinen tutkimus	17
6.2	Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä	17
6.3	Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	19
7	Eettisyys	21
8	Luotettavuus	23
9	Tutkimustulokset	24
9.1	Seksuaaliväkivaltatyön tuen muodot	24
9.2	Seksuaaliväkivaltatyön haasteet	26
9.3	Seksuaaliväkivaltatyön vaikutukset ja osaaminen	28
10	Johtopäätökset ja pohdinta.....	31
	Lähteet.....	35
	Kuviot	39
	Taulukot	39
	Liitteet	40

1 Johdanto

Seksuaaliväkivaltatyön tavoitteena on seksuaaliväkivallan ehkäisy ja tukea seksuaaliväkivaltaa kokenutta henkilöä toipumisessa usein traumaattisen seksuaaliväkivaltakokemuksen jälkeen. Seksuaaliväkivallasta voi olla vaikea puhua, minkä vuoksi on tärkeää tarjota matalan kynnyksen palveluita, joihin uhri voi hakeutua. Suomen Tyttöjen Talot ovat kohtaamispaikkoja 12-28-vuotiaille tytöille ja nuorille naisille sukupuolen moninaisuutta kunnioittaen. Osa Suomen Tyttöjen taloista tarjoaa juuri näitä matalan kynnyksen seksuaaliväkivaltatyön palveluita.

Vuonna 2022 Sosiaali- ja terveysministeriön lapsiuhritutkimuksessa ilmeni seksuaaliväkivallan kokemusten määrän nousseen yhdeksäsluokkalaisilla tytöillä kolme prosenttia vuodesta 2013 (Mielityinen, Hautamäki, Hakala, Fagerlund & Ellonen 2023, 77). Tämä kehitys näkyi myös vuoden 2022 Tilastokeskuksen rikos- ja pakkokeinotilastoissa, jonka mukaan tammi-maaliskuussa lasten seksuaalisten hyväksikäyttöjen määrä oli noussut lähes 73 prosenttia viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta (Tilastokeskus 2022). Huomioitavaa on se, että lainsäädännön muutoksilla on merkittävä vaikutus määrän kasvuun. THL:n johtavan asiantuntijan ja oikeuspsykologian dosentin Taina Laajasalon mukaan seksuaaliväkivalta nuoria kohtaan on muuttunut vakavammaksi. Laajasalon mukaan sen lisäksi, että määrät ovat nousseet, myös tuntemattomien tekijöiden osuus on noussut. (Tampereen yliopisto 2022.) Seksuaaliväkivallan teot eivät siis rajoitu vain tietyille ikäryhmälle, vaan ne kohdistuvat niin alaikäisiin kuin täysi-ikäisiin henkilöihin. Tyttöjen Talot, jotka tarjoavat tukea seksuaalisen väkivallan kokeneille nuorille, työskentelevät kummankin ryhmän kanssa. Tällöin on myös tärkeä tunnistaa myös alaikäisiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan kasvava ilmiö.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaista seksuaaliväkivaltatyötä toteutetaan Suomen Tyttöjen Taloissa. Tarkoituksena oli kuvata työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä ja eri työmuodoista. Tavoitteena oli myös lisätä ymmärrystä seksuaaliväkivaltatyöstä. Opinnäytetyössä kerään tietoa Suomen Tyttöjen Talojen seksuaaliväkivaltatyöntekijöiltä, joissa seksuaaliväkivaltatyötä toteutetaan. Opinnäytetyö toteutetaan Jyväskylän Tyttöjen Talolle, jonka tarkoituksena on hyödyntää tätä opinnäytetyötä seksuaaliväkivaltatyön käynnistämisessä. Jyväskylässä koetaan myös tarvetta tuoda matalan kynnyksen palveluihin seksuaaliväkivaltaa kokeneille.

2 Väkivallan erilaiset ilmenemismuodot

Maailman terveysjärjestön WHO:n (World Health Organization) mukaan väkivalta tarkoittaa vallan, kontrollin tai fyysisen voiman tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista toista ihmistä tai

ryhmää kohtaan. Tämä voi johtaa fyysiseen tai psyykkiseen vahinkoon, kehityksen häiriintymiseen, perustarpeiden tyydyttymättömyyteen tai kuolemaan. WHO keskittyy määritelmässä itse teon tahallisuuteen, ei sen lopputulokseen, ja sulkee siten ulkopuolelle tahattomat teot kuten suurin osa liikenneonnettomuuksista. ”Vallan” sisällyttäminen väkivallan määritelmään laajentaa sen koskemaan fyysisen väkivallan lisäksi uhkailua, pelottelua ja laiminlyöntejä, jotka kumpuavat valtasuhteista. (Bildjuschkin, Ewalds, Hietämäki, Kettunen, Koivula, Mäkelä, Nipuli, Peltonen & Siukola 2019, 5.)

Väkivalta on monimuotoinen ilmiö ja sitä tulisi tarkastella erilaisista näkökulmista. Väkivallan ajatellaan monesti olevan vain fyysinen tapahtuma, jonka seurauksena muut väkivallan muodot voivat jäädä tunnistamatta. Väkivallasta puhuttaessa käytetään erilaisia nimityksiä väkivallasta esimerkiksi ihmissuhteiden, väestöryhmän tai tapahtumapaikan mukaan. Väkivallasta voidaan käyttää esimerkiksi termejä parisuhdeväkivalta, perheväkivalta, vammaisiin kohdistuva väkivalta tai kadulla tapahtuva väkivalta. (Bildjuschkin, Ewalds & Siukola 2019, 6-7.)

Fyysinen väkivalta tarkoittaa toisen henkilön koskemattomuuden loukkaamista ja satuttamista, ja sitä esiintyy kaiken ikäisten keskuudessa sekä kaikissa yhteiskuntaluokissa. Fyysistä väkivaltaa ovat esimerkiksi lyöminen, töniminen, toiseen tarttuminen, kiinni pitäminen ja kahlitseminen. Myös unenriisto, hoidon laiminlyönti ja lääkkeiden antamatta jättäminen laskeaan fyysiseksi väkivallaksi, sillä ne aiheuttavat ruumiillista haittaa. Vaikka fyysinen väkivalta ei aina jätä näkyviä jälkiä tai aiheuta suoranaista kipua, se tapahtuu ilman henkilön suostumusta, loukaten hänen koskemattomuuttaan. Väkivaltaan liittyy usein pelkoa ja nöyryytystä, ja väkivallan tekijä voi olla joko tuttu tai tuntematon henkilö. Tällainen väkivalta horjuttaa väkivallan kokijan turvallisuuden tunnetta. (Naisten Linja 2023a.)

Henkisen väkivallan tarkoituksena on muun muassa heikentää väkivallan kokijan luottamusta itseensä sekä omaan ajattelu- ja käsityskykyynsä. Väkivallan kokija voi väkivallan myötä ajatella ja toimia tavalla, jonka kokee vääräksi suhteessa väkivallan tekijään. Henkinen väkivalta voi ilmetä sanallisesti tai elein, ja se on usein vaikeasti havaittavissa ulkopuolisille. Henkiseen väkivaltaan lukeutuu muun muassa nöyryyttäminen, kontrollointi, kiristäminen, pelottelu ja eristäminen muista ihmisistä. (Naisten Linja 2023b.)

Taloudellisessa väkivallassa tekijä kontrolloi, tuhoaa tai varastaa toisen taloudellisia resursseja. Tämä voi ilmetä esimerkiksi hallitsemalla toisen rahankäyttöä, rajoittamalla toisen oikeutta päättää omasta taloudesta, taloudellisena hyväksikäyttönä tai estämällä toista työkentelemästä tai opiskelemasta. Tämän tarkoituksena on usein heikentää toisen taloutta ja taloudellista itsenäisyyttä tai tekijä pyrkii itse hyötymään taloudellisesti. Taloudellista väkivaltaa esiintyy erityisesti lähi- ja parisuhteissa. Se voi aiheuttaa sekä psyykkisiä että fyysisiä oireita ja se voi vaikuttaa perheen lapsiin heikentäen heidän hyvinvointia. (Nettiturvakoti 2024.)

Vainoamisessa on kyse useammasta yksittäisestä teosta, jossa sen harjoittaja esimerkiksi seura, uhkailee, tarkkailee tai ottaa jatkuvasti yhteyttä, jonka vainoamisen kohde kokee ahdistavana. Vainoajan tarkoituksena on kontrolloida ja rajoittaa toisen arkea ja sosiaalisia suhteita, joka rikkoo perusturvallisuuden tunnetta. Vainoaminen voi pitkittyä aiheuttaen vaikeuksia käydä töissä tai ylläpitää omia ihmissuhteita. Vainoaja voi olla joko tuttu tai tuntematon, mutta yleensä tekijä on sen hetkinen kumppani tai entinen kumppani. Vainoajan ollessa oma entinen kumppani, vainoaminen on erityisen haavoittavaa, kun vainoaja tuntee ja tietää kohteestaan paljon henkilökohtaisella tasolla. Vainoaminen voi johtaa fyysiseen väkivaltaan, ja tämän seurauksena Suomessakin kuolee vuosittain naisia. (Naisten Linja 2024.)

Uskonnollinen väkivalta on uskontoon perustuvaa väkivaltaa. Uskonnollinen väkivalta voi ilmetä pari- tai lähisuhteessa fyysisenä tai henkisenä väkivaltana. Se voi olla toisen uskollisuuden tai uskonnollisten tarpeiden pilkkaamista, halveksintaa tai uskonnon harjoittamisen estämistä. Väkivaltaa voi ilmetä myös pakottamisena noudattamaan jonkun uskonnon normeja ja sääntöjä. Hengellinen väkivalta on uskonnollissävyytteistä toimintaa, jonka tavoitteena on toisen ihmisen elämäkatsomuksen, elämäntavan tai mielipiteen horjuttaminen uskonnollisten uhkausten, vaatimusten tai pakotteiden avulla. Kunniaan liittyvä väkivalta on osa uskonnollista väkivaltaa, johon liittyy toisen kontrollointia ja rajoittamista. Väkivalta perustellaan sillä, että perheen tai yhteisön kunniasääntöjä on loukattu tai tullaan loukkaamaan. Väkivallan tavoitteena on kunnian palauttaminen. (Ensi- ja turvakotien liitto 2025.)

2.1 Lähisuhdeväkivalta

Lähisuhdeväkivaltaa esiintyy maailmanlaajuisesti kulttuurista, sukupuolesta ja iästä riippumatta. Lähisuhde väkivalta voi kohdistua muun muassa puolisoon, lapsiin ja iäkkäisiin vanhempiin, itselleen läheiseen henkilöön, ja se voi ilmetä monissa eri väkivallanmuodoissa. Perheväkivallassa on kyse omassa perheessä tapahtuvasta väkivallasta. Yksi yleisin perheväkivallan muodoista on parisuhdeväkivalta, jossa kohteena on oma avo- tai aviokumppani. Suomessa perheväkivaltaan on herätty 1970-luvulla keskustelun muodossa. Perheväkivalta on sukupuolistunut väkivaltaa, sillä suurin osa sen uhreista on naisia, tarkalleen ottaen nuoria naisia. Väkivalta voi johtaa hoitoa vaativaan vammaan, mikä tekee siitä myös merkittävän terveysongelman. (Kivelä 2020, 203-205.)

Tilastokeskuksen vuotta 2021 koskevan raportin mukaan henkinen väkivalta parisuhteessa on varsin yleistä. Naisista lähes 50 prosenttia ja miehistä noin 40 prosenttia, oli raportin mukaan kokenut elämänsä aikana henkistä väkivaltaa oman kumppanin taholta. Kolmasosa naisista oli kokenut fyysistä väkivaltaa ja miehistä noin 17 prosenttia. Sen lisäksi, että nykyisen parisuhdekumppanin toimesta koetaan väkivaltaa, myös entiset kumppanit ovat usein tekijöinä. (Attila, Keski-Petäjä, Pietiläinen, Lipasti, Saari, & Haapakangas 2023, 17-20.)

Parisuhdeväkivallalla voi olla negatiivisia vaikutuksia hyvinvointiin fyysisellä ja psyykkisellä tasolla. Varsinkin pitkään jatkuneena se heikentää väkivaltaa kokevan voimavaroja. Avun hankkiminen voi olla haastavaa, kun kokija ei tiedä esimerkiksi, kuinka väkivallan tekijä reagoi väkivallan tullessa esille. Kokija voi myös miettiä, kuinka hän itse tai lapset selviytyvät eron tullessa. Väkivaltaan avun hakeminen voi myös tuntua pitkältä prosessilta, mikä voi heikentää halukkuutta hakea apua. (Kaittila 2017, 89.)

2.2 Sukupuolistunut ja naisiin kohdistuva väkivalta

Euroopan komissio määrittelee sukupuolistuneen väkivallan teoiksi, jotka kohdistuvat henkilöön vain tämän sukupuolen vuoksi tai sitä kohdistuu tiettyyn sukupuoleen huomattavasti enemmän. Esimerkiksi naisiin kohdistuva väkivalta on sukupuolistunutta. (European Commission 2023.) Naisiin kohdistuva väkivalta on yhteiskunnallinen ja kulttuurinen ongelma, jossa rakenteet sallivat naisen halventamisen ja hyväksikäytön. Naisiin kohdistuva väkivalta on moninaista ja se ilmenee esimerkiksi parisuhdeväkivaltana, mutta myös esimerkiksi prostituutiona, pakkoavioliittona, kunniamurhana sekä naiskauppana. (Ronkainen 2017, 30.) Naisiin kohdistuva väkivalta on yksi vakavin sukupuoleen perustuva ihmisoikeusloukkaus, joka nousi ihmisoikeuskysymykseksi 1990-luvulla. 2000-luvulla aihe nousi Euroopan neuvostossa teemaksi, johon puuttumiseksi on laadittu Istanbulin sopimus. Sopimus astui voimaan kansainvälisesti elokuussa 2014. Istanbulin sopimus on Euroopan neuvoston yleissopimus, joka velvoittaa puuttumaan naisiin kohdistuvaan väkivaltaan ja perheväkivaltaan. Sopimuksessa on kuvailtu naisiin kohdistuvan väkivallan eri muodot sekä keinoja niiden ehkäisemiseen ja torjumiseen. Perheväkivallan osalta painopiste on myös naisissa, mutta sitä sovelletaan myös muihin sukupuoliin. Sopimuksessa korostetaan myös perusoikeuksia, tasa-arvoa ja syrjintää. (Nousiainen & Pentikäinen 2017, 55-56.)

Naisiin kohdistuva väkivalta on myös Suomessa mittava ongelma. Suomi on sitoutunut noudattamaan Istanbulin sopimusta vuodesta 2015 lähtien, minkä jälkeen turvakoteja ja Seri-tukikeskuksia (Seksuaalirikostukikeskus) on lisätty. (Lindén & Blomqvist 2022.) Tästä huolimatta Suomessa on muuhun Euroopan unionin valtioihin verraten tehty muutoksia hitaasti ja vähäisesti. 1990-luvulta alkaen Euroopan unionin monissa maissa tehtiin lakiuudistuksia naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämiseksi. Useat Euroopan neuvoston jäsenmaista perustivat kansallisen instituution naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi ja vuoteen 2010 mennessä 30 jäsenmaata oli perustanut vastaavan instituution. Suomesta tällainen kuitenkin puuttui ja vasta vuonna 2010 perustettiin naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen ohjelma. Ohjelman perustamiseen johti kansainvälinen kritiikki, jota Suomi on saanut useasti ihmisoikeuksien valvontatahoilta. (Nousiainen & Pentikäinen 2017, 57-58.)

UN Women Suomi ja eeva.fi-sivusto toteutti syksyllä 2021 kyselyn, jossa selvitettiin naisten kokemaa seksuaalista häirintää. Eeva.fi sivuston kyselyyn osallistui 1067 18-69 iässä olevia suomalaisia naisia. Kyselyssä selvitettiin muun muassa seksuaalisen häirinnän yleisimmät muodot, tapahtumapaikat ja häirinnän vaikutukset. Kyselyn tuloksista ilmeni, että 88 % naisista on kokenut seksuaalista häirintää elämänsä aikana. Seksuaaliselle häirinnälle yleisimpiä paikkoja olivat julkiset ja puolijulkiset paikat, kuten kadut, baarit ja ravintolat. Seksuaalisen häirinnän yleisimmät muodot olivat muun muassa ei-toivottu koskeminen, epäasialliset huutelut ja kommentit sekä ahdistavalta tuntu tuijotus. (UN Women 2023a.)

Kyselyn tulokset herättivät paljon keskustelua etenkin eri sosiaalisen median alustoilla. Kyse-lytulosten johdosta käynnistettiin Oranssit päivät -kampanja vuonna 2023, jonka tarkoituk-sena oli nostaa naisten ja tyttöjen kokema seksuaalinen väkivalta aiheeksi. Kampanjaan osal-listui useita sosiaalisen median vaikuttajia sekä myös yrityksiä ja kaupunkia (Un Women 2023b.) Kyselyn tulokset kertovat siitä, että Suomessa naisten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta on yleistä sekä jatkuva.

3 Seksuaaliväkivalta

Seksuaaliväkivallasta voidaan käyttää termiä seksuaalisuutta loukkaava väkivalta. Seksuaali-suutta loukkaava väkivalta termi voidaan mieltää teoiksi, joihin ei liity seksuaaliset motiivit tai itse seksi. (Bildjuschkin & Nipuli 2016, 15.) Käytän tässä opinnäytetyössä kuitenkin termiä seksuaaliväkivalta, sillä opinnäytetyön yhteistyökumppanit käyttävät kyseistä termiä.

Seksuaaliväkivallalla tarkoitetaan seksuaalisia tekoja toista henkilöä kohtaan ilman tämän suostumusta. Seksuaaliväkivallaksi katsotaan myös, jos henkilö ei ole kykeneväinen antamaan suostumusta esimerkiksi oman ikänsä, päihtymyksensä tai psyykkisen tilansa vuoksi. Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmän mukaan seksuaaliväkivalta sisältää muun muassa seksuaa-liset teot, yritykset saada tekoja sekä ei-toivotut kommentit ja lähestymiset. Seksuaaliväki-valtaan lukeutuu myös pakottaminen kuten esimerkiksi pelottelu tai kiristys. Kuka tahansa voi iästä ja sukupuolesta riippumatta joutua seksuaaliväkivallan kohteeksi. Teko voi tapahtua missä tahansa ympäristössä, jopa siellä, jossa voisi kuvitella henkilön olevan turvassa. (Ter-veyskylä 2023.)

Alkuvuonna 2023 Suomessa astui voimaan uusi seksuaalirikoslainsäädäntö. Yksi tärkeimmistä muutoksista on raiskauksen määritelmän muuttuminen siten, että raiskaukseksi katsotaan ”su-kupuoliyhteys sellaisen henkilön kanssa, joka ei osallistu siihen vapaaehtoisesti”. Rikoslain muutoksissa painotetaan siis suostumuksen tärkeyttä seksuaalisessa kanssakäymisessä. Rikos-lain uudistuksen myötä lainsäädäntö puuttuu myös verkossa tapahtuviin seksuaalisiin louk-kauksiin. Esimerkiksi seksuaalisen kuvan levittäminen ilman suostumusta, on rangaistava teko.

Lakiuudistuksen tarkoituksena on parantaa seksuaaliväkivaltaa kokeneiden asemaa. (Oikeusministeriö 2023.)

Seksuaaliväkivallan kokeminen on lähes aina traumaattinen kokemus ja voi jättää jälkeensä erialaisia oireita kuten masennusta, ahdistusta ja unettomuutta. Seksuaaliväkivallan kokijan työ- ja opiskelukyky voivat tämän vuoksi heikentyä sekä väkivaltaa kokenut voi tuntea häpeää ja turvattomuutta. Suhde itseen ja muihin voi muuttua, kun luottamus omaan harkintakykyyn ja muihin ihmisiin heikentyy. Seksuaaliväkivallan vaikutukset ovat kuitenkin yksilöllisiä ja niihin vaikuttavat muun muassa henkilön ikä, elämäntilanne, muut traumakokemukset ja saatu tuki. (Hester ja Lilley 2018.)

Monet lapset ja nuoret, jotka ovat kokeneet seksuaaliväkivaltaa kertovat asiasta vasta aikuisiällä. Syitä on monia, mutta lapsi tai nuori on voinut kokea toimineensa itse väärin, tai hän voi kokea olevansa syyllinen ja tuntea häpeää väkivallasta. Syyllisyyttä ja häpeää kokevat myös aikuiset. Varsinkin väkivaltatilanteessa lamaantuminen voi johtaa siihen, että uhri syylistää itseään. Lisäksi voi olla, että mitä läheisempi tekijä on uhrille, sitä suurempi on kynnys kertoa tapahtuneesta. (Nipuli 2020, 50.)

Tilastokeskuksen vuotta 2021 koskevasta raportista ilmenee, että 16-74-vuotiaista naisista 43 % on kokenut seksuaalista väkivaltaa lapsuudessa tai aikuisuudessaan. 37 % seksuaaliväkivallasta on tapahtunut aikuisiällä. Miehistä taas 12 % on kertonut kokeneen elämänsä aikana seksuaalista väkivaltaa. Seksuaalista väkivaltaa kohdistuu enemmän siis naisiin kuin miehiin. Tilastokeskuksen raportissa ilmenee myös surullinen seikka siitä, kuinka paljon seksuaaliväkivalta kokemuksia jää kertomatta viranomaisille. Esimerkiksi vain 26 % naisista kertoi nykyisen tai entisen kumppanin tekemästä seksuaaliväkivallasta terveys- ja sosiaalipalveluihin sekä 18 % kertoi asiasta poliisille. Kun tekijä on joku muu kuin oma kumppani, seksuaaliväkivallasta kertominen on vielä vähäisempää. Väkivaltaa kokeneista naisista vain 7 % on ilmoittanut siitä terveys- ja sosiaalipalveluihin ja poliisille vain 4 %. (Attila ym. 2023, 57-69.)

Seksuaalirikoksista on säädetty rikoslain (39/1889) 20 luvussa. Laki määrittelee seksuaalirikosnimikkeet ja rangaistukset kuten esimerkiksi seksuaalinen hyväksikäyttö, raiskaus, lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, korvauksen tarjoaminen nuorelle seksuaalista tekoa vastaan ja lasta seksuaalisesti esittävän kuvan levittäminen. Lähes kaikkien näiden rikosnimikkeiden yritys on myös rangaistava.

Seksuaalirikos on vakava rikos, joka usein käynnistää rikosprosessin. Rikosprosessi etenee lain mukaisesti vaiheittain: esitutkinta, syyteharkinta, oikeudenkäynti ja mahdollinen tuomio. Seksuaalirikosten käsittely voi olla haastavaa ja kestää pitkään, ja prosessin eri vaiheisiin liittyy paljon emotionaalisia ja psyykkisiä vaikutuksia rikoksen kokijalle. Seksuaaliväkivallan ko-
kija tarvitsee usein tukea ja neuvoja prosessin etenemisestä. (Nipuli & Bildjuschkin 2016, 55.)

3.1 Seksuaaliväkivallan vaikutukset

Seksuaaliväkivallan kokeminen on traumaattinen kokemus, sillä se loukkaa henkilön seksuaalisuutta, mieltä ja kehoa. Seksuaaliväkivallan vaikutukset ovat moninaisia ja ne voivat ulottua myös seksuaaliväkivaltaa kokeneen lähipiiriin. Seksuaaliväkivallalla on fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia vaikutuksia, joita väkivaltaa kokenut ei välttämättä aina itse tunnista itsessään etenkin, jos hän ei ole tunnistanut tapahtunutta seksuaaliväkivallaksi. (Ahlgren, Kiuru, Pönkänen & Rajakaltio-Kiuru 2023, 93.)

Seksuaaliväkivallan sosiaaliset seuraukset voivat johtaa muista ihmisistä eristäytymiseen, joka voi johtaa yksinäisyyteen ja vaara syrjäytymiselle kasvaa. Seksuaaliväkivallan aiheuttama trauma voi heikentää luottamusta muihin ihmisiin ja vaikeuttaa terveiden ihmissuhteiden muodostumista sekä niiden ylläpitämistä. Läheiset voivat kokea avuttomuutta, vihaa ja tietämättömyyttä siitä, kuinka tukea seksuaaliväkivaltaa kokenutta. Tämä voi aiheuttaa perhesuhteissa ristiriitoja ja epäluottamusta. Seksuaaliväkivallan kokemus voi vaikuttaa myös perheeseen, kun väkivaltaa kokeneen voimavarat ovat vähäisiä ja arki voi tuntua uuvuttavalta. Väkivallan kokeneen ollessa vanhempi, voivat trauman vaikutukset heijastua lapsiperheeseen, mutta lapsiperheessä voi myös toimia voimavarana ja tukea toipumisessa. (Ahlgren ym. 2023, 100-101.)

Seksuaaliväkivaltaa kokeneen mahdolliset välttelyoireet, heikentynyt jaksaminen ja sosiaalinen eristäytyminen voivat vaikeuttaa opiskelu- ja työelämässä pärjäämistä. Tämä voi johtaa taloudellisiin ongelmiin ja lisätä psyykkistä kuormitusta. Keskeytyneet opinnot tai poissaolot työstä voivat kasvattaa syrjäytymisen riskiä, vaikka työ voi myös toimia toipumisen tukena ja tarjota mielekkyyttä arkeen. Yhteiskunnallisesti seksuaaliväkivallan seuraukset voivat heikentää ihmisten keskinäistä luottamusta ja lisätä eriarvoisuutta. Tämän ehkäisemiseksi on tärkeää tarjota yksilöllistä hoitoa ja monipuolista tukea sekä panostaa ennaltaehkäisyyn, kuten seksuaalikasvatukseen ja tietoisuuden lisäämiseen seksuaaliväkivallasta ja sen seurauksista. (Ahlgren ym. 2023, 101-102.)

Seksuaaliväkivaltaan liittyy haitallisia uskomuksia ja tabuja, jotka voivat voimistaa seksuaaliväkivaltaa kokeneen henkilön itsesyytöksiä ja vahvistaa hänen kokemustaan häpeästä. Haitalliset uskomukset voivat myös estää väkivaltaa kokenutta hakemasta apua tai puhumasta kokemuksestaan, mikä saattaa vaikeuttaa traumaattisen tapahtuman käsittelyä ja hidastaa toipumisprosessia. Raiskauksesta saatetaan edelleen ajatella, että se tapahtuu väkivaltaisesti tuntemattoman ihmisen toimesta ja väkivaltaa kokenut kykenee heti väkivallan jälkeen hakemaan itselleen apua. Harvemmin seksuaaliväkivallan kokemus vastaa kuitenkaan tämänlaista mielikuvaa. Mitä kauemmaksi tapahtuma sijoittuu tästä mielikuvasta, sitä negatiivisemmin saatetaan suhtautua seksuaaliväkivaltaan kokeneeseen henkilöön. Tutkimusten mukaan tekijä on kuitenkin usein seksuaaliväkivaltaa kokeneelle tuttu henkilö. (Ahlgren ym. 2023, 94-95.)

3.2 Seksuaaliväkivaltatyö

Seksuaaliväkivaltatyötä tehdään muun muassa Seri-tukikeskuksissa (seksuaalirikostukikeskus), Tyttöjen ja Poikien Taloilla sekä turvakodeissa. Apua voidaan tarjota heti väkivaltakokemuksen jälkeen niin väkivaltaa kokeneelle kuin hänen läheisilleen. Tukea tarjotaan erityisesti kriisin käsittelyyn ja rikosoikeudelliseen prosessiin. On tärkeää, että avun antajilla on oikeanlaista ammattiosaamista hoidon ja tuen antamisesta. Sosiaali- ja terveysalalla on myös tärkeää, että ammattilaiset tiedostavat oman osaamisen rajat ja osaavat ohjata väkivaltaa kokeneen tarvittaessa muun avun piiriin.

Seri-tukikeskus on matalan kynnyksen tutkimis- ja auttamisyksikkö yli 16-vuotiaille henkilöille, jotka ovat kohdanneet seksuaaliväkivaltaa. Tällä hetkellä keskuksia on ympäri Suomea yhteensä 24. Tukikeskuksessa apu saadaan yhdestä paikasta tai apua hakenut henkilö ohjataan oikeisiin palveluihin. Ensimmäinen tukikeskus avattiin Helsingin Naistenklinikalle vuonna 2017. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023.) Palvelun tavoitteena on yhdenvertaista ja parantaa palvelun laatua. Seri-tukikeskus tarjoaa apua ja tukea riippumatta siitä, tekeekö rikoksen kohteeksi joutunut henkilö rikosilmoitusta. Keskus korostaa, että apua ja tukea tulisi olla tarjolla kaikille seksuaaliväkivaltaa kokeneille, jotta he saavat tarvitsemansa hoidon ja mahdollisuuden toipua, vaikka he eivät olisikaan valmiita etenemään rikosoikeudelliseen prosessiin. (Hakkarainen, Jauhiainen, Korjamo, Laitinen, Malmi & Seppälä 2016, 10.)

Seksuaaliväkivaltatyötä tehdään muun muassa Helsingin Tyttöjen Talolla. Helsingin Tyttöjen Talon toiminta on suunnattu 10-28-vuotiaille tytöille ja naisille sukupuolen moninaisuus huomioiden. Helsingin Tyttöjen Talossa seksuaaliväkivaltatyötä toteutetaan vertaistuen ja yksilötuen muodoissa. Tukea ja neuvontaa tarjotaan myös seksuaaliväkivaltaa kokeneiden vanhemmille sekä nuorten parissa työskenteleville ammattilaisille. Tyttöjen Talon vertaistukiryhmä on jaettu viiteen teemaan, joissa käsitellään väkivaltakokemusta ja sen seurauksia, tarjoten tietoa tunteiden käsittelystä ja niiden kanssa selviämisestä. Vertaistukiryhmän jälkeen tukea voidaan jatkaa tarvittaessa yksilötapaamisissa. (Tyttöjen Talo 2023a.) Talolla on myös pop in-seksuaalineuvonnan vastaanotto, jossa voi myös tuoda esille aiheita liittyen seksuaaliseen väkivaltaan, häirintään ja hyväksikäyttöön (Tyttöjen Talo 2023b).

Seksuaaliväkivaltatyötä tehdään myös Raiskauskriisikeskus Tukinaisessa, joka tarjoaa maksutonta terapeutista ja juridista ammattiapua seksuaaliväkivaltaa tai hyväksikäyttöä kokeneille. Tukinaisesta voivat saada tukea myös läheiset, ja palvelu on avoin kaikille sukupuolille. (Tukinainen 2024.) Keskuksen nimi saattaa kuitenkin olla haastava joillekin palvelun tarvitsijoille. Esimerkiksi nuoret voivat epäröidä, onko heidän kokemuksensa, esimerkiksi seksuaalinen hyväksikäyttö, riittävä syy hakea apua sieltä, mikä voi nostaa avun hakemisen kynnystä.

Istanbulin sopimuksen myötä, Suomi on sitoutunut kehittämään ja parantamaan seksuaaliväkivaltaa kokeneiden asemaa sekä heille suunnattuja tukipalveluita ja hoitoa. Tämän vuoksi on tärkeää, että seksuaaliväkivaltaa kokeneita kohtaavat alan ammattilaiset, joilla on myös erityistä koulutusta ja valmiuksia kohdata seksuaaliväkivaltaa kokeneita ihmisiä. Vuonna 2018 THL suunnitteli Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kohdanneen hoito -koulutuksen, joka on saatavilla muun muassa ammattikorkeakouluissa verkko-opintoina. Se käsittelee muun muassa seksuaalista väkivaltaa koskevaa lainsäädäntöä, seksuaalisuutta loukkaava häirintää ja väkivaltaa, väkivallan ehkäisyä ja sensitiivistä kohtaamista. Opintokokonaisuuden tavoitteena on muun muassa ymmärtää tärkeimmät seikat seksuaalista väkivaltaa kohdanneen hoidossa sekä tunnistaa ja tiedostaa, kuinka väkivaltaa voidaan ehkäistä. Lisäksi opintokokonaisuus käsittelee sen ennaltaehkäisyä seksuaalikasvatuksessa sekä työntekijän ja työhyvinvoinnin tukemista. Opintojakso tarjoaa hyvät perusvalmiudet seksuaalista väkivaltaa kohdanneen asiakkaan kohtaamiseen. (Hoffrén, Kinisjärvi, Manninen, Sinisaari-Eskelinen & Viheroksa 2023, 380-382.)

3.3 Seksuaaliväkivaltatyössä käytettävät työmenetelmät

Työmenetelmällä tarkoitetaan vakiintuneita työtapoja tai toimintoja, jotka ovat perusteltuja ja tavoitteellisia. Työmenetelmä voidaan rinnastaa käsitteeseen työkalu, erilainen tapa tehdä työtä. Työmenetelmiä voidaan hyödyntää omassa työyhteisössä tai vastaavissa työyhteisöissä. Muun muassa asiakkaan tilanteen ja voimavarojen kartoittaminen on sosiaalialalla vakiintunut työmenetelmä, jota sovelletaan eri työyhteisöissä ja työntekijöiden toimesta. (Hirvonen 2015, 18-19.)

Seksuaaliväkivalta on aiheena sensitiivinen ja sen puheeksi ottaminen voi olla vaikeaa. Seksuaaliväkivaltaa kokeneen kohtaaminen vaatii ammattilaiselta erityistä tietoa ja taitoa. Erilaisia työmenetelmiä voidaan hyödyntää eri asiakasryhmien kanssa heidän tarpeensa mukaan. Työmenetelmänä hyödynnetään muun muassa traumainformoitua työtettä. Tämä tarkoittaa, että väkivaltaa kohdanneella ammattilaisella on tietoa traumaista, niiden vaikutuksista ja haitoista. Hän kykenee olemaan tilanteessa rauhallinen ja edesauttamaan väkivallan kohdanneen turvallisuuden tunnetta. Ammattilainen tukee, antaa ymmärrystä ja vahvistaa asiakkaan toimijuutta. Tällöin on kyettävä ottamaan seksuaaliväkivalta puheeksi ja pystyä kysymään avoimia kysymyksiä. Hän myös tunnistaa ja ymmärtää asiakkaan traumareaktiot kuten esimerkiksi välttelyn. Seksuaaliväkivaltatyöntekijällä on merkittävä rooli esimerkiksi asiakkaan minäkuvan rakentumisessa ja tunteiden sanoittajana. (Bildjuschkin 2023, 264-266.)

Psykoedukaatiolla tarkoitetaan tiedon jakamista mielenterveyteen liittyvistä aiheista. Tätä työmenetelmää käytetään olennaisesti seksuaaliväkivaltaa kohdanneiden kanssa ja sillä on vakauttavia vaikutuksia. Vakauttamisella tarkoitetaan trauman aiheuttamien reaktioiden rauhoittamista. Väkivaltaa kokeneelle voidaan antaa psykoedukaatiota esimerkiksi trauman

vaikutuksista ja pyrkiä normalisoimaan niitä henkilölle. Seksuaaliväkivaltaa koskien tietoa voidaan antaa muun muassa sen yleisyydestä ja vaikutuksista nuoren elämään. Psykoedukaation apuna voidaan käyttää traumaoireiden kartoittamiseen tarkoitettuja kyselylomakkeita. Kyselylomakkeita voidaan täyttää yhdessä, jolloin ammattilainen samalla antaa tietoa ja normalisoi traumasta johtuvia oireita. (Juusola 2023, 268-270.)

Seksuaaliväkivaltaa kokeneille on myös mahdollista järjestää vertaistukiryhmiä. Vertaistukiryhmässä väkivaltaa kokenut voi palauttaa turvallisuuden tunnettaan ja saada tukea vertaisiltaan. Ryhmissä psykoedukaation hyödyntäminen ja oireiden normalisoiminen on toipumisen kannalta merkittävää. Ryhmässä on myös mahdollista harjoitella yhdessä keinoja tukea omaa ja muiden toipumista. Ryhmässä käyminen edesauttaa myös mahdollisen eristäytymisen osalta, kun yhteyttä rakennetaan muihin ryhmäläisiin. Vertaistukiryhmät eivät kuitenkaan ole ongelmattomia. Ryhmään osallistuvat voivat kokea sijaistraumatisoitumista, eli traumatisoitumista toisten traumakokemuksista. Riskinä on myös yksilön kohdalla oman kokemuksen vertaileminen toisen traumakokemukseen, jolloin omaa kokemusta saatetaan väheksyä tai pelko omasta toipumisesta voi herättää huolta. Ammattilaisen on tärkeää ymmärtää, että kaikille ei sovi tietty tuen muoto. (Haasjoki & Kiuru 2023, 305-308.)

Vertaisryhmissä voidaan hyödyntää kognitiivisen prosessoinnin terapiamallia (CPT, Cognitive Processing Therapy), jonka on kehittänyt Patricia Resickin vuonna 1996 työryhmänsä kanssa. CPT-malli on kehitetty nimenomaan PTSD:n (traumaperäinen stressihäiriö) hoitoon yksilöille tai ryhmille. Mallia on hyödynnetty Suomessa seksuaaliväkivaltatyössä esimerkiksi lapsuus ja nuoruusajan seksuaalista väkivaltaa kokeneiden vertaisryhmissä. Menetelmä pohjautuu kognitiiviseen traumaterapiaan, jonka tarkoituksena on tunnistaa ja haastaa trauman aiheuttamia virheellisiä ajatusmalleja sekä hallittu traumamuistojen kohtaaminen. Traumamuistojen kohtaamista ei toteuteta kuitenkaan ryhmissä, sillä traumojen yksityiskohtainen muistelemine ei ole tarkoituksenmukaista sijaistraumatisoitumisen riskin vuoksi. (Haasjoki & Kiuru 2023, 312.)

4 Opinnäytetyön työelämäkumppani Jyväskylän Tyttöjen Talo

Opinnäytetyön työelämäkumppani on Jyväskylän Tyttöjen Talo, jonka tarkoitus on hyödyntää opinnäytetyötyön kautta saatavaa tietoa seksuaaliväkivaltatyön käynnistämisessä. Jyväskylän Tyttöjen Talon toiminta on alkanut keväällä vuonna 2023. Kuten monet muutkin Tyttöjen Talot, toiminta on suunnattu 12-28-vuotiaille tytöille ja nuorille naisille sukupuolen moninaisuus huomioiden. Talolle voi mennä oleskelemaan, osallistua erilaisiin ryhmiin ja retkiin, tavata uusia ihmisiä ja kokeilla uusia asioita. Tyttöjen Talolla tuetaan kävijöiden osallisuutta ja yhtälöllisyyttä, kannustetaan myönteiseen minäkuvaan ja tunnistamaan omia vahvuuksia. Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen työ on Tyttöjen Talon toiminnan tärkein työote. (Tyttöjen Talo Jyväskylä 2025.)

Suomeen on kevääseen 2025 mennessä perustettu yhdeksän Tyttöjen Taloa, joista eteläisin sijaitsee Helsingissä ja pohjoisin löytyy Rovaniemeltä. Taloilla tehdään sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä, jossa kohdataan 12-28-vuotiaita tyttöjä ja naisia omana itsenään sukupuolen moninaisuus huomioiden. Toiminta on sen kävijöille täysin maksutonta ja vapaaehtoista.

Tyttöjen Talojen toiminta on settlementtityötä. Settlementtiliikkeen arvoja ovat yhteisöllisyys, erilaisuuden hyväksyminen, yksilön kunnioittaminen ja omiin voimavaroihin luottaminen. Nämä arvot näkyvät siis myös vahvasti Tyttöjen Talon arvoissa ja työskentelyssä. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta Tyttöjen Talon toiminnalla edistetään nuorten sosiaalista hyvinvointia ja terveyttä. Toiminnalla pyritään tavoittamaan tyttöjä ja naisia, joilla on riski syrjäytyä, vaikeuksia elämänhallinnan kanssa tai tarvetta saada tukea aikuiselta. (Eischer & Tuppurainen 2011, 12-13.)

Tyttöjen Taloilla on erilaista toimintaa. Pääasiallisin toiminnan muoto on tytöille ja naisille suunnattu avointa toiminta, johon voi kuka tahansa osallistua. Tämä voi toimia matalana kynnyksenä tulla tutustumaan muihin tyttöihin, talon työntekijöihin ja itse toimintaan. Avoimeen toimintaan osallistumisella voidaan hakea rohkeutta osallistua muun muassa suljettuihin ryhmiin tai yksilökeskusteluihin. Taloilla suunnitellaan toimintaa sen kävijöiden tarpeiden mukaan. Toimintaa voidaan kohdentaa esimerkiksi nuorille äideille tai maahanmuuttajille. (Eischer & Tuppurainen 2011, 13.)

1990-luvulla Ruotsissa käynnistettiin Tukholman Tyttöjen Talo, josta tuli esikuva Suomen ensimmäiselle Tyttöjen Talolle, joka perustettiin Helsinkiin vuoden 1999 lopulla. Se sai alkunsa Upea Minä-hankkeesta, jonka tavoitteena oli vastata tyttöjen erityiskysymyksiin. Tytöt jäivät nuorisotyöstä monesti syrjään, jonka vuoksi haluttiin tarjota heille oma paikka vertaistuelle. (Tyttöjen Talo 2023c.) Tyttöjen Talon tavoitteena on muun muassa osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukeminen sekä myönteisen minäkuvan tukeminen. Työskentelyssä hyödynnetään sukupuoli- ja kulttuurisensitiivistä työotetta, jolla vahvistetaan toimijuutta ja identiteetin kehitystä. (Jyvälä 2023.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaista seksuaaliväkivaltatyötä toteutetaan Suomen Tyttöjen Taloissa. Tarkoituksena oli kuvata työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä ja eri työmuodoista. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä seksuaaliväkivaltatyöstä. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat:

- Millaista seksuaaliväkivaltatyötä tehdään Tyttöjen Taloissa?
- Minkälaisia näkemyksiä ja kokemuksia työntekijöillä on seksuaaliväkivaltatyöstä?

6 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

6.1 Laadullinen tutkimus

Tässä opinnäytetyössä tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullista tutkimusta hyödynnetään, kun tutkitaan sellaisia asioita, jotka ovat näkymättömiä, tulkinnallisia tai ihmisten vuorovaikutuksessa syntyneitä ilmiöitä. Laadullisen tutkimuksen tavoitteet voivat olla erilaisia. Tavoitteina voi olla esimerkiksi ymmärryksen lisääminen, uuden tiedon hankkiminen, jonkun ilmiön kuvaaminen tai tulkitseminen sekä tulkinnan tekeminen. (Puusa & Juuti 2020, 58-75.)

Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet ovat muun muassa induktiivinen lähestymistapa ja osallistujien näkökulman ymmärtäminen. Tutkimus keskittyy mitä-, miksi- ja miten-kysymyksiin, ja osallistujat valitaan tarkoituksenmukaisesti sekä heitä on yleensä määrällisesti vähän. Aineisto kerätään avoimilla menetelmillä, kuten haastatteluilla tai havainnoinnilla. Laadullisen tutkimuksen tunnistaa myös tutkijan aktiivisesta roolista, ja aineiston analyysi on lähtökohdaltaan induktiivinen. Tutkimusaiheesta on myös yleensä vähän tutkimustietoa. (Kylmä & Juvakka 2007, 31.)

Laadullinen tutkimus oli tarkoituksenmukainen tutkimusmenetelmä tähän opinnäytetyöhön, koska tutkimus keskittyi ilmiöiden kuvaamiseen ja niiden tulkintaan, eikä esimerkiksi määrällisiin mittareihin. Tulokseni ovat luonteeltaan kuvailevia ja ilmiötä syventäviä, minkä vuoksi laadullinen lähestymistapa oli perusteltu. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83.)

6.2 Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Aineistoni keräsin yksilö- ja ryhmähaastattelun avulla. Haastattelun tavoitteena on kerätä tietoa ennalta sovittua päämäärää varten. Se on ennalta suunniteltu tapahtuma, jossa haastattelija on perehtynyt tutkimuksen kohteeseen. Haastattelija käynnistää ja ohjaa keskustelua sekä ylläpitää haastateltavan motivaatiota tarvittaessa. Ryhmähaastattelumenetelmässä haastattelija puhuu yhtä aikaan useille haastateltaville ja joskus vain yhdelle. Ryhmähaastattelun tavoitteena on suhteellisen vapaamuotoinen keskustelu, jossa haastateltavat voivat tehdä omia huomioita sekä tuottaa monipuolista tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. (Hirsjärvi & Hurme 2022, 42-62.) Ryhmähaastattelun hyödyntäminen sopii erityisesti tilanteissa, jossa haastattelija on kiinnostunut haastateltavien yhteisestä kannasta koskien tutkimuskysymystä. Haastattelijan ei tarvitse olla aktiivinen jäsen koko haastattelun ajan, sen sijaan hän voi antaa haastateltaville tilaa sekä mahdollisuuden esittää kysymyksiä toisilleen sekä pohtia teemoja keskenään. (Puusa & Juuti 2020, 32-33.)

Hyödynsin puolistrukturoitua haastattelua, joka on strukturoitua haastattelua vapaampi. Se mahdollistaa joustavamman lähestymistavan ja sellaisten näkökulmien esiin nousemisen, joita tutkijana en välttämättä olisi osannut ennakoida valmiina vastausvaihtoehtoja laatiessa. (Puusa & Juuti 2020, 107)

Kohderyhmänäni oli Tyttöjen Talojen seksuaaliväkivaltatyöntekijät muutamasta eri kaupungista. Työntekijöillä oli kokemusta työskentelystä seksuaaliväkivaltaa kohdanneiden kanssa, minkä vuoksi koin saavani heiltä parasta tietoa aiheesta. Aiheeni kosketti myös nimenomaa seksuaaliväkivaltatyötä, jolloin en kokenut tarpeelliseksi haastatella esimerkiksi väkivaltaa kokeneita henkilöitä. Tyttöjen Talojen seksuaaliväkivaltatyöntekijät tarjoavat muun muassa luottamuksellista yksilötukea ja ryhmätoimintaa. Haastatteluihin osallistui yhteensä neljä seksuaaliväkivaltatyöntekijää. Kolmen kanssa toteutin ryhmähaastattelun ja yhden työntekijän kanssa yksilöhaastattelun. Yhden haastattelun jouduin suorittaman yksilöhaastatteluna aika-
tauluhaasteiden vuoksi, johon hyödynsin samaa haastattelurunkoa kuin ryhmähaastattelussa. Laadulliseen tutkimukseen kerätään pieni määrä osallistujia ja heidät valitaan sen perusteella, että heillä on mahdollisimman paljon syvällistä tietoa ja kokemusta tutkittavasta ilmiöstä (Puusa & Juuti 2020, 82).

Huhtikuussa laitoin Tyttöjen Talojen seksuaaliväkivaltatyöntekijöille sähköpostia, jossa tiedustelin heidän halukkuutta osallistua opinnäytetyöni haastatteluun. Doodle-sivuston avulla laitoin useampia päivä- ja aikaehdotuksia, joista halukkaat osallistujat pystyivät valitsemaan heille sopivat ajankohdat haastattelulle. Kun kaikki olivat vastanneet, pystyin vahvistamaan heille haastatteluajankohdan. Tavoitteenani oli saada useampi haastateltava yhteen haastatteluun. Vahvistin sähköpostitse haasteluajankohdat ja ennen haastatteluja, lähetin kaikille osallistujille suostumuslomakkeen. Suostumuslomakkeen yhteydessä kerroin vielä muun muassa haastattelun ajankohdan, sen sisällön ja esittelin opinnäytetyöni tarkoituksen. Haastattelutavat allekirjoittivat suostumuslomakkeet ja lähettivät ne minulle sähköpostin välityksellä, jonka jälkeen lähetin heille Teams-kutsut. Haastatteluiden sopiminen vaati kärsivällisyyttä, sillä kaikkien aikataulujen sovittaminen oli yllättävän haastavaa. Tämän vuoksi kaikki Tyttöjen Talojen seksuaaliväkivaltatyöntekijät eivät päässeet osallistumaan haastatteluihin.

Suoritin yksilöhaastattelun huhtikuussa ja ryhmähaastattelun toukokuussa etänä Teamsin välityksellä. Yksilöhaastattelu kesti 45 minuuttia ja ryhmähaastattelu 120 minuuttia. Noudatin pääasiassa ennalta tehtyäni haastattelurunkoa, mutta esitin myös tarkentavia lisäkysymyksiä. Ennen haastattelua esittelin itseni ja seksuaaliväkivaltatyöntekijät esittelivät itsensä, minkä jälkeen aloitin nauhoituksen ja varsinainen haastattelu alkoi. Nauhoitin keskustelut Teamsin avulla, jo litteroin ne myöhemmin. Pelkkä äänen nauhoitus ei olisi riittänyt, sillä erityisesti ryhmähaastattelussa puhujien tunnistaminen olisi voinut olla haastavaa.

6.3 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Analysoin aineistoni aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä eli induktiivisen aineiston analyysillä. Aineiston analyysin tavoitteena on tuottaa mielekäs kokonaisuus, jonka myötä rakennetaan monipuolinen ja perusteltu tulkinta sekä tehdä johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. Analyysivaiheeseen kuuluu muun muassa aineiston erittely, tiivistäminen ja sen luokittelu. Synteesi laaditaan analyysistä, minkä tavoitteena on kokonaiskuvan muodostaminen aineistosta ja esittää tutkimuksen kohde uudesta näkökulmasta. Sisällönanalyysiä käytetään usein laadullisessa tutkimuksessa sen soveltuvuuden vuoksi. Sisällönanalyysin tavoitteena on aineiston järjestämien tiiviiseen ja selkeään muotoon pelkistämällä aineisto kadottamatta tärkeintä tietoa. (Puusa & Juuti 2020, 143-145.)

Aineistolähtöinen analyysi sisältää kolme eri vaihetta: aineiston pelkistäminen, aineiston ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Haastatteluaineiston analyysi alkaa litteroinnilla, jolla tarkoitetaan puheen muuttamista tekstiksi. Tutkimuskysymykset ohjaavat sitä, kuinka tarkkaan aineistoa tulisi litteroida. (Ruusuvuori & Nikander 2017, 427.) Litteroidusta tekstistä kerätään kaikki hyödylliset kohdat ja epäolennaiset osat jätetään pois. Aineiston pelkistämässä alleviivataan litteroidusta tekstistä kaikki hyödylliset ilmaukset ja ne listataan taulukkoon. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 4.4.3 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi.) Ryhmähaastattelussa analysointi vaiheessa ollaan enemmän kiinnostuneita aineiston sisällöstä, kuin haastatteluvälikästä vuorovaikutuksesta (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 182).

Pelkistämisen jälkeen aineisto ryhmitellään, jolloin siitä etsitään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia. Löydettyä samaa ilmiötä kuvaavia käsitteitä, ryhmitellään ne omiksi alaluokiksi, jotka nimetään. Alaluokat voidaan sitten yhdistää yläluokiksi, jotka yhdistämällä saadaan pääluokkia. Ryhmittelyn jälkeen aineisto käsitteellistetään, eli luodaan teoreettisia käsitteitä, jotka ovat opinnäytetyön kannalta hyödyllisiä. Luokiteltuja ryhmiä yhdistetään omiksi luokiksi niin pitkälle, kuin on mahdollista. Näin saadaan yhdistäviä luokkia, joilla saadaan vastaus tutkimuskysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 4.4.3. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi)

Haastatteluiden jälkeen aloitin litteroinnin. Teams-alusta oli tehnyt oman litteroinnin, jonka minä tarkistin ja muokkasin tarpeen mukaan esimerkiksi, kun se oli tehnyt virheen. Aloitin aineiston sisällönanalyysin litteroinnin jälkeen tutustumalla aineistooni huolellisesti lukemalla ja käymällä sitä läpi useaan otteeseen. Alleviivasin litteroidusta tekstistä tutkimuskysymyksiin vastaavat virkkeet ja merkitsin ne eri väreillä, riippuen kumpaan tutkimuskysymykseen virke vastasi parhaiten. Keräsin virkkeet sitten erilliseen Word-tiedostoon ja tässä kohtaa tarkistin myös niiden yhteyden tutkimuskysymyksiin. Tämän jälkeen aloitin aineiston pelkistämisen. Seuraavana taulukko, jossa havainnollistetaan alkuperäisilmaisujen pelkistämistä.

Taulukko 1: Esimerkki analyysin etenemisestä

Alkuperäinen ilmaisu	Pelkistetty ilmaisu
"Me pidetään tällaisia vertaistuellista ryhmiä, missä ei kuitenkaan jaeta sitä omaa niin kun traumaattista tai väkivallan kokemusta"	Vertaistulliset ryhmät, joissa ei jaeta omaa trauma- tai väkivallan kokemusta.
"Etupäässä on tosiaan tällaista yksilö tukea ja yksilötyötä ja käyntejä"	Ensisijaisesti yksilötukea
"Meidän tuki on psykoedukaatiivista ja vakauttavaa."	Tuki psykoedukaatiivista ja vakauttavaa.
" Koen, että on myös tärkeä tehtävä puhua, vaikka nyt suostumuksesta tai mitä se on, jos suostumusta ei ole"	Tärkeää puhua suostumuksesta

Pelkistämisen jälkeen etsin ilmauksista samankaltaisuuksia ja ryhmittelin niitä, jolloin muodostui alaluokkia pelkistettyjen ilmauksien perusteella. Seuraavaksi tarkastelin alaluokkia löytääkseni niistä samankaltaisuuksia, jolloin muodostui yläluokkia. Lopulta yläluokista muodostui kolme yhdistävää luokkaa, joiden avulla aloitin aineiston sisällön tulkinnan.

Taulukko 2: Esimerkki analyysin etenemisestä

Pelkistetty ilmaisu	Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä luokka
Vertaistulliset ryhmät, joissa ei jaeta omaa trauma- tai väkivallan kokemusta.	Vertaistuki Sijaistraumatisoituminen	Ryhmämuotoinen tuki	Tuen muodot
Ensisijaisesti yksilötu- kea ja yksilökäyntejä	Yksilötuki ja yksilö- käynnit	Yksilötuki	
Tuki psykoedukatiivista ja vakauttavaa.	Psykoedukaatio Vakauttaminen	Psykoedukatiivinen tuki	
Tärkeää puhua suostumuksesta	Suostumus Ennaltaehkäisy	Seksuaalikasvatus	

7 Eettisyys

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan etiikalla tarkoitetaan eettisten normien, arvojen, periaatteiden sekä hyveiden noudattamista tutkimusta tehdessä (Kuula 2011, 18-19). Sosiaali- ja terveysalan eettisiin suosituksiin kuuluu muun muassa asiakkaiden ihmisarvon ja perusoikeuksien kunnioittaminen, oman työn laadusta vastaaminen sekä asiakkaan edusta huolehtiminen. (ETENE 2011.)

Tässä opinnäytetyössä noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä. Jotta opinnäytetyön tutkimus olisi luotettava ja eettisesti hyväksyttävä, täytyy työ toteuttaa hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Tämä edellyttää tutkimustyön jokaisessa vaiheessa rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. Työssä on otettava myös huomioon asianmukaisella tavalla muiden tutkijoiden työt kunnioittamalla heidän töitä muun muassa viittaamalla niihin asianmukaisesti ja arvostaen. Tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmissä otetaan huomioon myös eettisyys. Avointa ja vastuullista tiedeviestintää tulee toteuttaa, kun tuloksia julkaistaan. Hyvän tieteellisen käytäntöihin kuuluu myös tarvittavien tutkimuslupien hankkiminen ja mahdollinen eettisen ennakkoarvioinnin tekeminen. Tutkimuksen sisältö ja tulevat raportit tallennetaan

tieteelliselle tiedolle määrättyjen vaatimusten edellyttämällä tavalla. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.)

Tutkimusta tehdessä huolimattomuus ja tietämättömyys tieteenalan hallinnasta, voi johtaa hyvän tieteellisen käytännön loukkauksiin. Näitä loukkauksia voivat olla esimerkiksi epäeettinen ja epärehellinen toiminta, väärien tietojen ja tulosten raportointi, muiden tutkijoiden töiden varastaminen tai yleinen piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä. (Tutkimustieteellinen neuvottelukunta 2012, 8-9.) Tämän vuoksi myös itse olin tutustunut oman alan ammattieettisiin ohjeisiin, tutkimusetiikan perustaan ja mitä kuuluu hyvän tieteelliseen käytäntöihin. Näiden lisäksi otin huomioon voimassa olevan lainsäädännön, joita sovelsin opin-
näyteyöni teossa.

Tutkimushaastattelua tehdessä on otettava huomioon haastateltavien oikeudet, joihin kuuluvat muun muassa vaitiolovelvollisuus (Hirsjärvi, 6.3.4. Haastattelua ohjaavat säännöt). Haastattelutilanteessa vaitiolovelvollisuus koski kaikkia haastatteluun osallistuvia, jonka olin kirjoittanut suostumuslomakkeeseen ja kävin asian uudestaan läpi haastattelun ajankohtana. Vaitiolovelvollisuudesta puhuminen voi rohkaista haastatteluun osallistuvia puhumaan rohkeammin, kun on yhdessä sovittu pelisäännöistä.

Opinnäytetyön tutkimuksessa otettiin huomioon Suomen lainsäädäntö, muun muassa henkilötietolaki (523/1999), joka määritteli henkilötietojen käsittelyä. Henkilötietojen käsittelyä on muun muassa henkilötietojen kerääminen, tallentaminen, käyttö, säilyttäminen ja poistaminen. (Kylmä & Juvakka 2022, 140-141.) Suostumuslomakkeen yhteydessä kerroin henkilötietojen keruusta ja niiden käsittelystä. Kerroin myös, että henkilötiedot hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua.

Tutkimuslupaa ei tarvittu Jyväskylä Tyttöjen Talolta. Olin laatinut haastateltaville suostumuslomakkeen, jonka lähetin heille sähköpostin välityksellä täytettäväksi ennen haastatteluiden pitämistä. Suostumuslomakkeessa kerroin muun muassa mahdollisuudesta perua oma osallistuminen haastatteluun, joka oli heidän oikeutensa. Kerroin myös, että heillä on oikeus tarkastaa itseään koskevat tiedot ja tarvittaessa oikaista ne.

Haastattelun anonymisoinnissa voidaan käyttää erilaisia tekniikoita. Muuttaminen on yksi keskeisin anonymisoinnin tekniikka, jonka tarkoituksena on muuttaa tunnistetieto toiseksi. Esimerkiksi nimen tai työpaikan tilalle keksitään pseudonimi, eli korvataan sen toisella nimellä. Poistaminen on toinen anonymisoinnin tekniikka, joka tarkoittaa tunnistetiedon poistamista. (Ranta & Kuula-Luumi 2020, Haastattelun käytännöt.) Suostumuslomakkeessa kerroin henkilötietojen anonymisoinnista ja siitä, etten voi luvata täyttä tunnistamattomuutta heidän työn luonteensa vuoksi. Kävin tämän läpi myös ennen haastatteluja.

8 Luotettavuus

Tieteellisen tutkimuksen tavoitteena on tuottaa mahdollisimman luotettavaa tietoa, jonka paikkansapitävyys arvioidaan huolellisesti. Opinnäytetyön tutkimuksen luotettavuuden arviointi on keskeistä sekä tutkimuksen että sen soveltamisen kannalta. Laadullisen opinnäytetyön tutkielmassa luotettavuutta arvioidaan luotettavuuskriteereillä, jotka ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. (Kylmä & Juvakka 2007, 127.)

Uskottavuus tulee ilmi siten, että opinnäytetyön tekijä on varmistanut haastateltavilta, että tutkimustulokset vastaavat osallistuneiden käsityksiä tutkimuskohteesta. Haastateltavia voi myös pyytää arvioimaan tutkimustuloksia, jotta varmistutaan niiden paikkansapitävyydestä. Uskottavuudesta voidaan myös pitää huolta siten, että tutkittavan aiheen äärellä ollaan tarpeeksi pitkän aikaa. (Kylmä & Juvakka 2007, 128.) Tutkimuksessa lisättiin uskottavuutta haastatteleamalla ammattilaisia, jotka työskentelevät seksuaaliväkivalta-aiheen parissa. Opinnäytetyön prosessia käytiin läpi myös työelämäkumppanin kanssa.

Vahvistettavuus kulkee koko tutkimusprosessin ajan. Tällä tarkoitetaan sitä, että toinen tutkija pystyy havainnoimaan, kuinka prosessi on alkanut, kulkenut ja kuinka tuloksiin sekä johtopäätöksiin on päädytty. On mahdollista, että toinen tutkija olisi päätenyt erilaiseen tulokseen, mutta se ei mitätöi tutkimuksen vahvistettavuutta. (Kylmä & Juvakka 2007, 128-129.) Tutkimuksen vahvistettavuuden varmistin kirjaamalla kaikki tutkimuksen vaiheet ylös huolellisesti. Refleksiivisyydellä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tekijä tiedostaa omat lähtökohtansa sekä kuinka hän itse vaikuttaa oman tuotoksensa kaikissa vaiheissa. Siirrettävyydellä tarkoitetaan tutkimuksen tulosten sovellettavuutta muihin tilanteisiin. Tämä vaatii sen, että esimerkiksi kuvailevaa tietoa tutkimuksen osallistujista annetaan riittävästi. (Kylmä & Juvakka 2007, 129.)

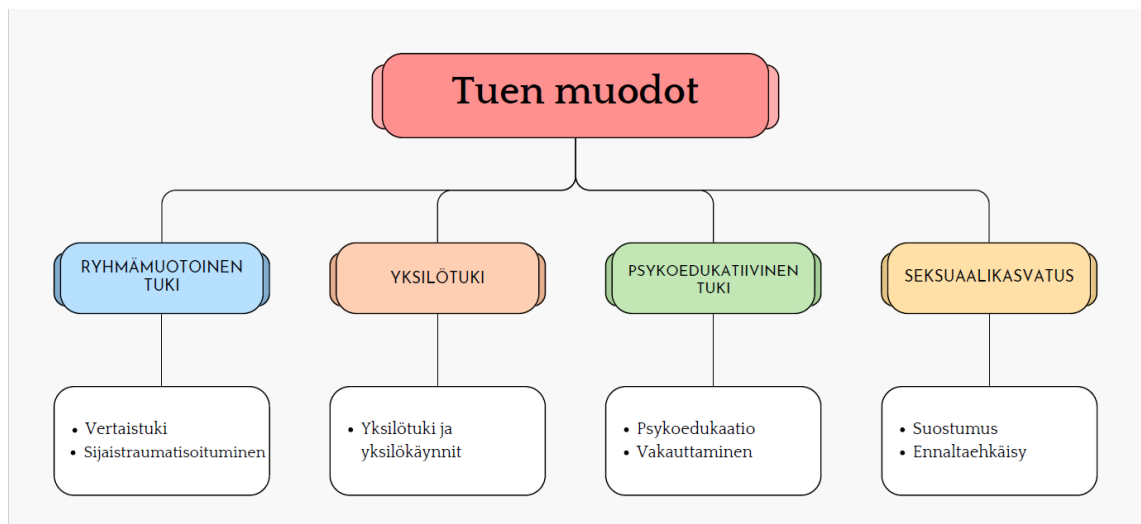
Haastatteluaineiston luotettavuutta voidaan parantaa valmistelemalla etukäteen hyvä haastattelurunko, varmistamalla haastatteluvälineistön toimivuus ja litteroimalla aineisto mahdollisimman nopeasti (Hirsjärvi & Hurme 2022, laatu ja luotettavuus). Ennen haastatteluja varmistin luotettavuuden tekemällä etukäteen haastattelurungon, joka auttoi minua vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Varmistin Teams-alustan toimivuuden ulkopuolisen henkilön kanssa, jolloin pystyin myös tarvittaessa säätämään erinäisiä asetuksia. Aineiston litteroinnin aloitin mahdollisimman pian, kun olin tutustunut riittävästi aineistoni sisältöön. Luotettavuudesta pidin huolta myös nimeämällä tutkimus mahdollisimman selkeästi ja perustelemalla tutkimuksen tarve sekä tarkoitus.

9 Tutkimustulokset

Tässä luvussa esitellään tutkimustulokset, jotka vastaavat opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin. Seksuaaliväkivaltatyöntekijöillä oli laaja-alaista tietoa ja näkemyksiä seksuaaliväkivaltatyöstä sekä runsaasti kokemuksia ja ajatuksia työhön liittyen. Tulokset on ryhmitelty kolmeen yhdistävään luokkaan, jotka esitellään yksi kerrallaan.

9.1 Seksuaaliväkivaltatyön tuen muodot

Aineiston analyysin perusteella yhdistävässä luokassa seksuaaliväkivaltatyön tuen muodoissa nousi esille neljä yläluokkaa, jotka ovat ryhmämuotoinen tuki, yksilötuki, psykoedukatiivinen tuki ja seksuaalikasvatus.

Kuvio 1: Tuen muodot

Osassa Tyttöjen Taloissa toteutetaan ryhmämuotoisia vertaistukiryhmiä. Yksi haastateltavista työntekijöistä kertoi, että ryhmät perustuvat vertaistukeen ja siihen, että kaikilla osallistujilla on kokemus siitä, että heidän rajoja on ylitetty. Ryhmätapaamisissa ei jaeta traumaattisia tai väkivallan kokemuksia, mikä auttaa ehkäisemään sijaistraumatisoitumista osallistujien välillä ja tämä kerrotaan ryhmään osallistuville. Sen sijaan ryhmissä voidaan keskittyä jakamaan ajatuksia ja tunteita, joita erilaiset harjoitteet herättävät ja millaisia oireita traumaattinen kokemus on saattanut aiheuttaa. Tämän lisäksi käsitellään kuinka omaa viireystilaa voi säädellä ja kuinka omaa hyvinvointia voi vahvistaa. Myös ryhmien raamitettu rakenne suojaa sijaistraumatisoitumiselta. Haastattelussa nousi esille ryhmän ohjaajien merkitys tässä, ryhmän on oltava tiukasti hänen ohjauksessa. Osallistujiin tutustutaan myös etukäteen, jolloin ohjaaja voi havainnoida onko hän ryhmäkuntoinen vai tarvitseeko hän toisenlaista tukea.

Yksilötukea tarjotaan myös seksuaaliväkivaltaa kokeneille nuorille. Haastattelussa nousi esille, että yksilötuessa ollaan kahden kesken nuoren kanssa ja tuessa voidaan hyödyntää

ryhmiin raamitettua runkoa. Yksi haastattelijoista kertoi, että yksilötuen ensimmäiset kerrat voivat mennä siihen, että nuori tasaantuu kokemansa asian kanssa ja kertoo siitä sen verran kuin itse haluaa. Aineiston perusteella nuorella voi olla vahva uskomus siitä, että hän on itse toiminut tilanteessaan väärin. Työntekijän tehtävänä on auttaa häntä ymmärtämään, että nuorelle on tehty jotain, mitä ei olisi koskaan pitänyt tapahtua.

Jos nuori on käynyt ensin ryhmävertaistuksessa, yksilötuen kanssa voidaan käydä esimerkiksi ryhmässä käytyjä harjoitteita ja säätelykeinoja läpi. Yksilötuen kanssa voidaan jatkaa siitä mihin ryhmässä jäätiin. Haastateltavat kertoivat, että yksilötuen kanssa nuori voi myös halutessaan jakaa enemmän omaa kokemustaan. Tukea tarjotaan myös esimerkiksi mahdollisen tutkintapyyntöön tekemiseen, mutta tarvittaessa nuori ohjataan esimerkiksi Rikosuhripäivystykseen.

Yksi haastattelijoista toi esille, että on myös tärkeää kuunnella nuorta itseään, mikä tapa toimii sille hänelle ja mitä hän itse toivoo. Hän toi esille, ettei nuorella ole kuitenkaan mitään velvollisuuksia työntekijää kohtaan, jota kunnioitetaan. Kaikilla työntekijöillä ei ole valmista runkoa yksilötyössä, jonka mukaan täytyisi mennä. Yksi haastateltavista nosti esille huomiotavat seikat, jos nuori on puhumassa seksuaaliväkivallan kokemuksesta ensimmäistä kertaa. Tällöin on työntekijän mukaan huomioitava muun muassa nuoren ikä ja täytyykö tehdä lastensuojeluilmoitus. Työntekijöillä on ilmoitusvelvollisuus ja heidän on varmistettava, että seksuaaliväkivallasta saatu tieto on saatettu lastensuojelun tietoon, jos väkivallan kokija on alaikäinen.

Osa haastateltavista kertoi heidän tukensa olevan psykoedukatiivista ja vakauttavaa. Psykoedukatiivinen tuki aloitetaan jo ensimmäisessä tapaamisessa tai tutustumisessa. Yksi haastateltavista kertoi kysyvänsä muun muassa nuoren vointia, millaisia oireita hän tunnistaa ja auttaa nuorta normalisoimaan niitä. Sen lisäksi hän keskustelee nuoren kanssa mitä keinoja oireiden lievittämiseen tai sietämiseen on. Aineistossa ilmeni, että psykoedukatiivinen tuki on ryhmämuotoisen tuen peruspilari.

Ensipuhelu on jo tällainen psykoedukatiivinen. Kysyn vointia ja kysyn, että millaisia oireita hän tunnistaa, normalisoin niitä oireita. Kerroin, että ne on hyvin tyypillisiä oireita ja sitten keskustellaan, että mitä keinoja niiden oireiden lievittämiseen tai sietämiseen on.

Yksi haastateltavista kertoi useasti käyvän läpi nuorten kanssa, miten seksuaaliväkivalta määritellään ja oliko heihin kohdistunut teko väkivaltaa. Aineiston perusteella seksuaaliväkivallan tunnistaminen ja sen määrittäminen voi olla haasteellista joillekin nuorille. Seksuaaliväkivaltatyöntekijän tehtävänä on pyrkiä tämän mukaan auttaa nuorta ymmärtämään seksuaaliväkivalta käsitteenä ja tunnistamaan siihen liittyviä kokemuksia.

Nuorten kanssa yleensä puhun tai kun nuoret usein kysyy vaikka, että no oliko se väkivaltaa tai miten määritellään väkivalta, niin yleensä mä nuorille sen sanon niin, että se on jotain sellaista mikä ylittää sun sietorajan tai ylittää jotenki sun rajoja tai mikä jollain tavalla ei kunnioita sun itsemääräämisoikeutta.

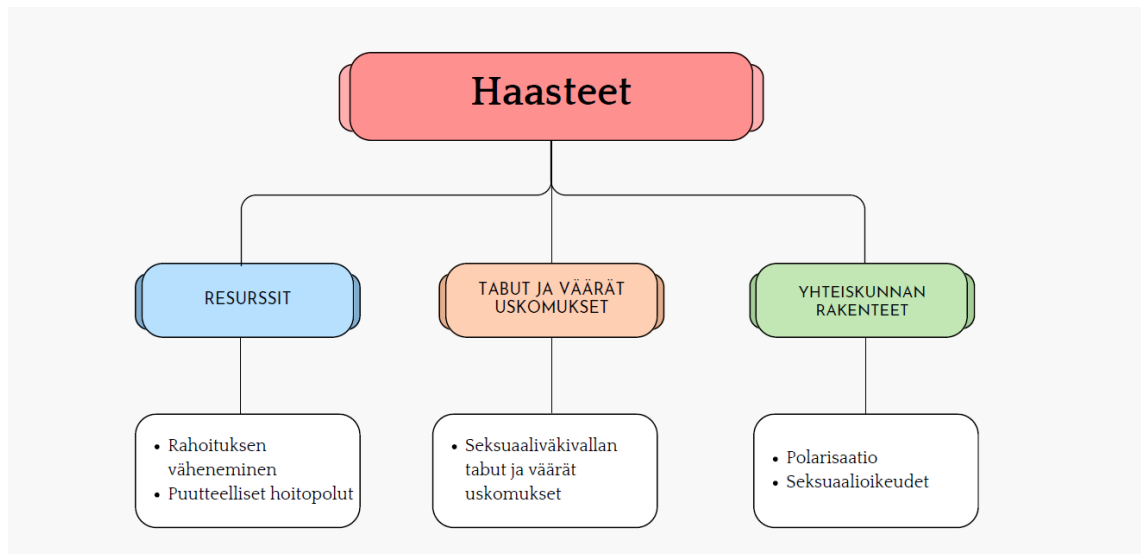
Yksi haastattelijoista toi esille, että seksuaaliväkivaltatyö ja seksuaalikasvatus kuuluvat kaikille. Haastateltavien mukaan seksuaalikasvatukseen voi kuulua muun muassa keskustelut ehkäisystä ja kuinka pärjätä paremmin oman kumppanin kanssa. Yksi haasteltava nosti tärkeäksi puhua nimenomaan suostumuksesta ja mitä tarkoittaa, kun sitä ei ole. Hän nosti esille seksuaalikasvatuksellisen työn olevan myös täten ennaltaehkäisevää.

Koen, että on myös tärkeä tehtävä puhua, vaikka nyt suostumuksesta tai mitä se on, jos suostumusta ei ole ja niin edelleen, että myös semmoista ennaltaehkäisevää työtä. Siinä mielessä seksuaalikasvatuksellista.

Seksuaalikasvatuksellinen työ tuo myös haastateltavien mukaan työhön keveyttä, jossa jatkuvan kärsimyksen todistaminen ja rinnalla kulkeminen saattaa vaikuttaa työntekijöihin. Yksi haastateltava jatkoi seksuaalikasvatuksellisen työn tuovan erilaisia ilon aiheita työhön. Aineiston perusteella tarve tehdä myös kevyempää työtä tukee työntekijöiden hyvinvointia, mikä auttaa heitä jaksamaan paremmin työssä, jossa ollaan haasteellisten asioiden äärellä. Täten työ pysyy mielekkäänä ja tämän seksuaaliväkivaltatyöntekijät sanoittivatkin.

9.2 Seksuaaliväkivaltayön haasteet

Toinen yhdistävä luokka on seksuaaliväkivaltayön haasteet, jonka yläluokkiin kuuluu aiheet resurssit, tabut ja väärät uskomukset ja yhteiskunnan rakenteet. Yläluokka resurssit pitää sisällään alaluokat rahoituksen väheneminen ja hoitopolut. Kaikkien haastateltavien kanssa nousi esille huoli kolmannen sektorin resurssien vähenemisestä. Resurssit nousivat myös esille sen suhteen, että työntekijöille ohjautuu resursseihin nähden paljon tuen tarvitsijoita. Yksi haastateltava kertoi, että joka vuosi asiakasmäärät tuplaantuvat ja pian on saavutettu raja, jossa kaikille ei voida tarjota apua. Tämä ei kerro suoraan seksuaaliväkivallan lisääntymisestä, vaan pikemminkin siitä, että asiakkaat osataan ohjata oikeaan paikkaan ja toimintaa on osattu suositella.

Kuvio 2: Haasteet

Yksi haastattelijoista nosti esille sen, että perusterveydenhuollossa ei koeta olevan selkeitä hoitopolkuja seksuaaliväkivaltaa kokeneille nuorille. Hän lisää, että Tyttöjen Talona he täydentävät hyvin akuuttia paikkaa terveydenhuollossa, joka hänen mielestään pitäisi näkyä myös rahoituksessa. Toinen haastattelijoista toi esille heidän toimivan joskus kannattelu tukena nuorille, jotka odottavat pääsyä terveydenhuollon palveluihin. Haastattelija kertoi, että jotkut joutuvat odottamaan jopa puolivuotta sinne pääsyä, jonka aikana he käyvät Tyttöjen Talolla.

Ja kyllä jotenkin huomaa usein miettivänsä sitä, että kun yrittää vaikka nuorille saada sitä tukea perusterveydenhuollon kautta, niin tuntuu että ei siellä ole semmoisia selkeitä seksuaaliväkivaltaa kokeneiden nuorten hoitopolkuja.

Seksuaaliväkivaltatyön yksi haasteista on seksuaaliväkivaltaan liittyvät tabut ja väärät uskomukset. Yksi haastateltavista toi esille, että yhä elää vääriä uskomuksia siitä, millainen ihminen joutuu seksuaaliväkivallan kohteeksi. Hän jatkoi, että ihmisille jossain määrin opetetaan uskomus siitä, että hyvälle ihmiselle tapahtuu hyviä asioita ja pahoja sattuu niille, jotka ovat tehneet väärää. Kun jotain pahaa kuitenkin tapahtuu hyvyydestä huolimatta, voi tämä horjuttaa omaa uskomusjärjestelmää.

Se on tosi tiukassa välillä se ajatus, että mä oon itse toiminut tässä jotenkin nyt yllättänyt tai en valinnut oikeaa reittiä tai kellonaika oli väärä tai ihan mitä vaan.

Aineistossa nousi esille myös esimerkiksi sosiaalisen median merkityksen tässä. Sosiaalisessa mediassa ihmiset saattavat herkästi tuomita seksuaaliväkivaltaa kokeneen henkilön ymmärtämättä meidän oikeusjärjestelmää. Toinen haastateltava kertoi millainen vaikutus julkisuuden

henkilöillä voi olla muihin ihmisiin, kun he tuovat esille omat seksuaaliväkivallan kokemukset esille. Tämän myötä muutkin voivat ymmärtää, että seksuaaliväkivalta voi kohdistua kehen tahansa. Siitä huolimatta haastattelussa nousi esille, ettei elämän täydy sen vuoksi pysähtyä. Yksi haastateltavista nosti esille nuoruuden omana haasteena, kun silloin täytyy mennä ja kokea. Hänen mukaan ei pidä liikaa nuoria estellä ja varoitella maailman vaaroista. Sen sijaan pitää myös uskoa, että entä jos kaikki meneekin hyvin.

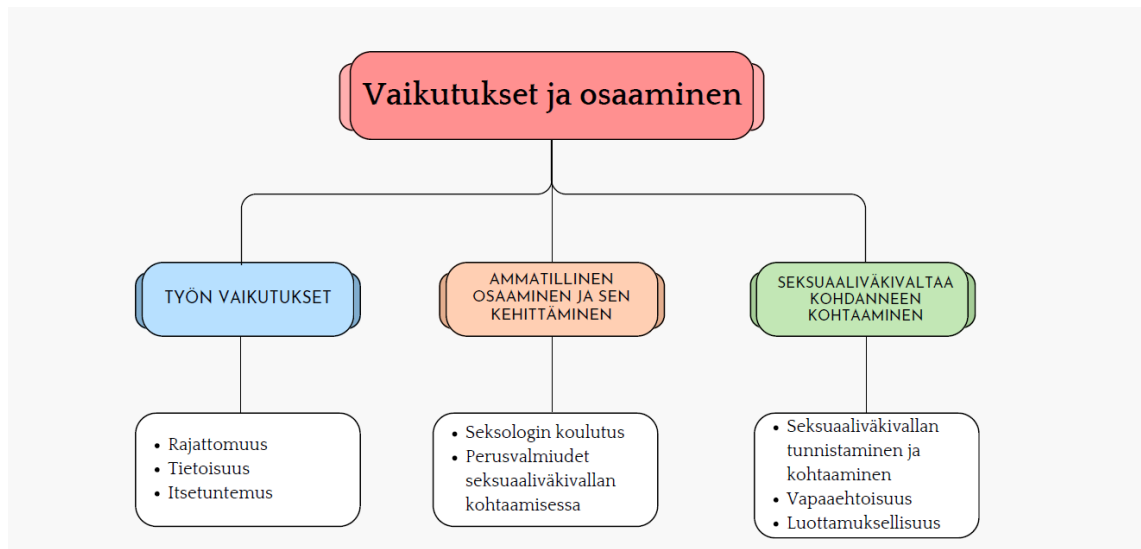
Yläluokka yhteiskunnan rakenteet nousivat kaikkien haastateltavien kanssa esille yhdeksi haasteeksi seksuaaliväkivaltatyössä. Yksi haastateltavista toi esille nuorten välillä vallitsevan polarisaation. Haastateltava kertoi, että on paljon nuoria, jotka ovat saaneet hyvää seksuaalikasvatusta koulussa, jonka myötä he ovat tietoisia omista rajoista. Täten he saavat myös hyvät lähtökohdat. Haastateltava kertoi, että nämä nuoret saattavat olla koulunsa puolesta hyvässä asemassa, jossa on hyvät osaavat opettajat. Haastateltava jatkoi, että osa nuorista ei taas saa tukea omassa ympäristössään, kuinka huolehtia omista rajoista tai heidän seksuaalioikeudet jäävät toteutumatta. Tämä johtaa siihen, että nuoret elävät hyvin erilaisissa todellisuksissa.

On myös tosi paljon nuoria, jotka elää sitten taas hyvin toisenlaisessa todellisuudessa missä ei välttämättä siellä ympäristössä ole semmoista tukea esimerkiksi omista rajoista huolehtimiselle tai seksuaalioikeuksien toteutumiselle.

Toinen haastateltavista toi esille, että yhteisöllisyys vaikuttaa olevan hieman kadoksissa ja vanhempien rooli kasvatuksessa jää toisinaan epäselväksi. Hän kertoi, että jos lapsille ei opeteta toisten ihmisten kunnioittamista ja suostumuksen merkitystä koskettamisessa, voi näiden taitojen oppiminen ja omaksuminen olla haastavaa aikuisena. Yhteiskunnallisia haasteita ovat myös haastateltavien mukaan toimimattomat hoitoketjut. Yksi haastateltava nosti esille ihmisten eriarvoisuuden. Järjestelmä suosii usein heitä, joilla on taloudellinen etu tai hyvät vanhemmat. Niiltä, joilta puuttuvat nämä tukiverkot, on riski jäädä palveluiden ulkopuolelle.

9.3 Seksuaaliväkivaltatyön vaikutukset ja osaaminen

Kolmannessa yhdistävässä luokassa seksuaaliväkivaltatyön vaikutukset ja osaaminen, yläluokiksi nousi työn rajaaminen, ammatillinen osaaminen ja sen kehittäminen sekä seksuaaliväkivaltaa kohdanneen kohtaaminen.

Kuvio 3: Vaikutukset ja osaaminen

Seksuaaliväkivaltatyöntekijöiden kanssa oli paljon puhetta työn vaikutuksista heihin. Yksi työntekijä toi esille sen, kuinka tärkeää on olla tietoinen omista rajoista. Hän toi esille sen, että he työskentelevät rajattomien ihmisten kanssa, joiden omia rajoja on rikottu. Tämä rajattomuus voi tarttua herkästi myös työntekijöihin, jonka vuoksi rajoista on tärkeä keskustella ja niistä olla tietoinen. Rajaamalla esimerkiksi yksilötapaamisten määrää per päivä, estetään työntekijöiden uupuminen. Johdon merkitystä korostettiin myös rajaamisessa. On selvää, että työntekijät kokivat itse olevan vastuussa siitä, kuinka he rajaavat omaa työtä, mutta työyhteisön tuki näyttäytyi oleellisena. Myös työterveyttä hyödynnetään tarvittaessa.

Työntekijä kertoi myös, että he ovat omaa työskentelyä rajanneet, sillä rajaton työskentely ei ole toiminut. Selkeyttämällä seksuaaliväkivaltatyöntekijän toimenkuvaa, on pystytty rajaamaan tietynlaiset työt pois kuten esimerkiksi tukihenkilönä toimiminen oikeudenkäynnissä. Yksi työntekijöistä muistutti, että on myös muita kolmannen sektorin tahoja, jotka pystyvät olemaan nuoren matkassa tukena.

Toinen työntekijä kertoi haasteeksi työn vetovoiman ja tasapainottelu rajaamisen sekä auttamisen välillä. On paljon huonovointisia nuoria ja on tärkeää muistaa, että kaikkia ei pysty auttamaan niin paljon kuin haluaisi ja toivoisi. Nuori itse määrittää ottaako hän apua vastaan, eikä työntekijä voi sitä päättää hänen puolestaan. Työntekijälle tämän hyväksyminen voi olla vaikeaa.

Yksi työntekijöistä nosti myös esille suoritusyhteiskunnan vaikutuksia. Työn imu ei synny ainoastaan pelastaja syndroomasta tai auttamistyöstä. Yhteiskunta kannustaa suorittamaan yhä enemmän ja olemaan tehokkaampi. Työntekijä jatkaa, että täytyy itse aktiivisesti torjua yli-suorittajan roolia.

Haastateltavien kanssa keskustelimme seksuaaliväkivaltatyöntekijän osaamisesta ja sen kehittämisestä. Työntekijöiden mukaan seksuaaliväkivaltatyöntekijä hyötyy täydennyskoulutuksista, säännöllisistä työnohjauksista ja työyhteisön tuesta. Yksi haastattelijoista myös toi esille, että itsetuntemus on tärkeää seksuaaliväkivaltatyössä. Hän suosittelee, että työntekijä on käynyt oman terapiansa. Keskusteluissa nousi myös esille millaisista koulutuksista seksuaaliväkivaltatyöntekijä voisi hyötyä. Seksologin koulutus nousi esille haastateltavien kanssa. Koulutuksen myötä työntekijällä on mahdollisuus sen tuoman osaamisen lisäksi, tunnistaa omat onnistumiset ja kipupisteet seksuaalisuudessa. Eräs haastattelija pohti, olisiko hän hyötynyt sosiaali- ja terveysalan koulutuksesta seksuaaliväkivaltatyöntekijänä.

Haastateltava toi myös esille oman traumahistorian tuntemuksen, mikä voi auttaa häntä ymmärtämään omia keskeneräisiä tai vaikeita asioita. Työntekijän mukaan, jos nuori lähestyy työntekijän kipupistettä, pystyy työntekijä tämän tunnistamaan ja käsittelemään sitä työnohjauksessa. Tarvittaessa on myös mahdollista ohjata nuori kollegalle.

Sitten tarvii säännöllistä työnohjausta, täydennyskoulutusta, tiimin tai työyhteisön tukea ja että on lupa epäonnistua ja lupa kehittyä. Ja että, kaikki tunteet olisi sallittuja siinä työpaikalla ja sitten me tiedettäisiin, että tunteet ja teot on kaksi eri asiaa.

Kaikki työntekijät kertoivat täydentävänsä osaamistaan jatkuvasti. Yksi työntekijöistä kertoi, että aina löytyy uusia materiaaleja, joihin voi tutustua tai ottaa käyttöön omassa työssä. Monet tahot pitävät myös aiheeseen liittyviä seminaareja, joihin on helppo osallistua. Työntekijä myös nosti esille nykyajan helppouden täydennyskoulutuksissa, kun niihin pystyy osallistumaan myös etäyhteydellä. Mutta joidenkin koulutusten korkea hinta aiheutti harmitusta.

Toivoisin myös, että esimerkiksi lisäkoulutukset liittyen seksuaaliväkivaltatyöhön, niin olisi ilmaisia. Niihin olisi mahdollisuus hakeutua myös muutkin, kun rikkaat tai keskituloiset tai linalupauksia saavat ihmiset.

Nopeasti muuttuvassa maailmassa, jossa tulee uusi ilmiö tai termi kannustaa työntekijöitä päivittämään omaa osaamista. Yksi työntekijöistä nosti esille, että kieli ja kuinka asiat ilmaistaan, on tärkeitä asioita seksuaaliväkivaltatyössä. Etenkin nuoremmalle sukupolvelle voi olla todella tärkeää tulla kohdatuksi oikeilla termeillä. Työntekijä nosti myös esille, että sen suhteen hän pysyy myös avoimena eikä keksi itse omia termejä. Aina voi nuorelta itseltä kysyä, kuinka hän haluaa tulla puhutuksi.

Haastateltavat nostivat esille sen, että kaikilla nuorten kanssa työskentelevillä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisilla tulisi olla perusvalmiudet kohdata henkilö, jolle on tehty seksuaaliväkivaltaa. Aiheena tämä näyttäytyi hyvin tärkeältä haastateltaville. He olivat hyvin tietoisia

siitä, että heitä on rajallinen määrä, jonka vuoksi tarvitaan paljon ammattilaisia olemaan valmiita kohtaamaan nuoria.

Mä toivon, että tuolla perusterveydenhuollon puolella --- osaaminen lisääntyisi, että se kenelle se nuori ensimmäisen kerran kertoo, niin he osaisi antaa sen vaikuttavan ja vireystilojen säätelyä koskevan ohjeistuksen ja ohjata rikosuhripäivystykseen ja tehdä ne tutkintapyynnöt poliisille, lastensuojeluilmoitukset ja tällaiset. Että ei tapahdu sitä hylkäämiskokemusta.

Vapaaehtoisuus ja luottamuksellisuus ovat keskeisiä asioita. Aineistossa nousi esille se, että joillakin nuorilla on voinut olla kokemus siitä, että kun he ovat kertoneet ammattilaiselle seksuaaliväkivallasta, se on saanut työntekijän pelästymään. Työntekijä kertoo, että hänen kanssaan sellaista ei tapahdu. Omassa mielessä asiaa voi siinä hetkessä ihmetellä, mutta pitää sen itsellään. On silti tärkeää suhtautua asiaan vakavasti, sanoittaa sen hänelle ja pystyä kuuntelemaan nuoren kokemus ilman pelkoa tai hämmennystä.

Että malttaa kuunnella malttaa pysähtyä, ei itse asiassa aina tarvitse olla ratkaisemassa yhtään mitään, vaan nimenomaan antamassa se tila sille nuorelle itselleen päätyä siihen, että mitä hän nyt tarvitsee.

Keskeisiä asioita ovat myös työntekijöiden mukaan kohtaamisen ja läsnäolon taidot, joka mahdollistaa ymmärryksen siitä mitä toinen ajattelee tai miten hän kokee asioita. Yksi työntekijöistä kuitenkin painotti, ettei se tarkoita, että asiat menevät aina täydellisesti nuoren kanssa. Aineistossa nousi esille, että työntekijöillä oli inhimillinen tapa tarkastella omaa työtään ja minuuttaan.

10 Johtopäätökset ja pohdinta

Tämä opinnäytetyö antaa tietoa millaista seksuaaliväkivaltatyötä Tyttöjen Taloilla tehdään ja kuvaa työntekijöiden näkemyksiä sekä kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä ja sen eri työmuodoista. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä seksuaaliväkivaltatyöstä.

Tuloksien mukaan Tyttöjen Taloilla toteutetaan monipuolisia tukimuotoja seksuaaliväkivaltaa kokeneille nuorille. Tukimuotoja ovat ryhmämuotoinen tuki, yksilötuki, psykoedukatiivinen tuki ja seksuaalikasvatus. Tukimuodot sopeutetaan yksilön ja ryhmän tarpeisiin sekä työskentelyssä otetaan huomioon osallistujien turvallisuus. Sijaistraumatisoitumista pyritään estämään muun muassa tutustumalla ryhmään osallistuviin etukäteen ja luomalla selkeät linjat ryhmän toiminnalle. Tämä kuvaa sitä, että vertaistukiryhmätoiminta on hyvin suunniteltua ja sen toteuttamisessa on keskeistä kaikkien turvallisuus ja hyvinvointi. Tulokset osoittavat ammatillisuuden ja osallistujien hyvinvoinnin priorisoinnin, joka tuo työskentelyyn

luotettavuutta. Seksuaaliväkivaltatyö ei voi perustua vain yhteen lähestymistapaan, vaan sen on oltava joustavaa ja inhimillistä. Yksilötuki mahdollistaa syvällisemmän tuen saamisen ja harjoitteiden jatkamisen ryhmämuotoisen tuen jälkeen. On selvää, että nuorten omat tarpeet ja toiveet ovat työn keskiössä, jonka myötä nuoret voivat kokea voivansa vaikuttaa omaan toimimiseensa.

Tulosten mukaan psykoedukatiivinen tuki oli seksuaaliväkivaltatyön yksi tärkein työmenetelmä, joka on osa ryhmämuotoista tukea ja yksilötukea. Se aloitetaan varhain ja se kulkee mukana koko auttamisprosessin. Etenkin nuorten kohdalla psykoedukatio on keskeistä auttaamaan nuorta ymmärtämään seksuaaliväkivallan syy-seuraussuhteita ja sen merkitystä tulevaisuudelle. Nuorten päättelykyky on yhä osittain kehittämätöntä verrattuna aikuisiin ja heillä voi olla vaikeuksia hahmottaa väkivallan syy-seuraussuhteita sekä vastuukysymyksiä kaikista näkökulmista. Tämä etenkin silloin, kun nuori pohtii, miksi hänelle on tapahtunut seksuaaliväkivaltaa. (Kannisto & Kiuru 2023, 136.)

Tuloksissa seksuaalikasvatuksen ennaltaehkäisevä merkitys korostui erityisesti, kun se nähtiin osana kaikkien hyvinvointia. Seksuaalikasvatus on kokonaisvaltaista, ja sillä tuetaan yksilön ja yhteisöjen hyvinvointia. Seksuaalikasvatuksellinen ote kulkee seksuaaliväkivaltatyön rinnalla. Tämä herättää pohdinnan siitä, kuinka seksuaalikasvatusta voitaisiin lisätä laajemmin yhteiskunnan muihin palveluihin kuormittamatta niitä enempää. Seksuaalikasvatus nähdään kuitenkin tehtävänä, joka koskee kaikkia lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä ammattilaisia. Myös erikoislääkäri Kuortin ja nuorisolääkäri Halosen (2018, 875) mukaan kaikilla nuorten kanssa työskentelevillä tulisi olla valmiudet ehkäistä seksuaaliväkivaltaa, opettamalla lapsille omien rajojen tuntemusta ja turvataitoja.

On selvää, että puutteelliset hoitopolut perusterveydenhuollossa lisäävät Tyttöjen Talojen kaltaisten toimijoiden kuormitusta. Tähän vaikuttaa myös kolmannen sektorin rahoituksen väheneminen, joka uhkaa palveluiden saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta, etenkin jos asiakasmääriä joudutaan rajoittamaan tai niitä ei pystytä lisäämään tarpeen mukaan. Seksuaaliväkivaltatyöhön liittyvät haasteet eivät ole siis ainoastaan käytännön tasolla, vaan niihin liittyvät rakenteellisia ja yhteiskunnallisia haasteita, jotka vaativat muun muassa poliittisia ratkaisuja ja tarkasteluja. Etenkin eriarvoisuus voi syventää eroja nuorten kyvyssä tunnistaa ja suojella omia rajoja. Niiden vaikutukset yksilössä ja yhteisöissä voivat olla pitkäkantoisia. Nuorten seksuaalioikeuksien toteutuminen ovat tämän myötä vaarassa, joka asettaa kysymyksen yhteiskunnan rakenteiden oikeudenmukaisuudesta ja inklusiivisuudesta. Lääkärit Kuortti ja Halonen (2018, 875) tuovat esille nuorisotyön ja kolmannen sektorin toimijoiden merkityksen tässä kontekstissa. Opiskelevat nuoret pystytään kouluissa tavoittamaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa koskien heidän kokonaisvaltaista seksuaaliterveyttä. Ne nuoret, jotka eivät opiskele jäävät tämän ulkopuolelle, jolloin yhteistyö Tyttöjen Talon kaltaisten toimijoiden kanssa on erityisen tärkeää. (Kuortti & Halonen 2018, 875.)

Haastatteluissa nousi esille seksuaaliväkivaltatyön vaikutukset työntekijöissä. Työntekijöiden jaksaminen, omien rajojen tunteminen ja jatkuva ammatillinen kehittyminen ovat välttämättömiä työn kannalta. Myös johdon ja työyhteisön tuki korostuvat tässä merkityksessä. Työntekijöiden itsetuntemus ja kipupisteiden tunnistaminen nousivat keskeiseen asemaan, joka herättää kysymyksen, kuinka työnohjaus ja muut tukimuodot voisivat tukea työntekijöiden itse-reflektiota entistä tehokkaammin. Crivatun, Horvathan ja Massey'n (2021) mukaan työntekijöiden kokonaisvaltaiseen hyvinvoinnin edistämiseen vaikuttavat itsetietoisuus työn vaikutuksista, resilienssin rakentaminen, sen hyväksyminen ja ymmärrys siitä, että kaikkia asiakkaita ei voi auttaa. Myös terveiden rajojen vetäminen työn ja yksityiselämän välille, hyvät sosiaaliset suhteet ja tukiverkostot tukevat työntekijöiden hyvinvointia omassa työssään. Myös jatkuva oppimisen tarve ja halu näyttäytyi aineiston perusteella positiivisena vaikuttimena seksuaaliväkivaltatyössä.

Työntekijöiden aktiivinen itsensä ja osaamisensa kehittäminen osoittaa vahvaa ammatillista sitoutumista ja kiinnostusta omaa työtä kohtaan. Erityisesti seksuaaliväkivaltaa kohdanneiden nuorten kohtaamiseen liittyvät sensitiiviset taidot, kuten oikean terminologian käyttö ja sukupuolen moninaisuuden huomioiminen, ovat merkkejä ajan hermolla olevasta työtteestä. Kielenkäyttö ja nuoren identiteetin huomioiminen rakentaa myös luottamusta työntekijän sekä nuoren välillä ja täten tukee auttamisprosessia. Haastatteluissa nousi esille, että nuoren tarpeita huomioidaan ja kunnioitetaan, joka tuo työhön vastuullisuutta ja luottamuksellisuutta. Oli huomattavaa myös, että selkeästi työntekijät pohtivat omaa osaamistaan ja myös sitä, voiko osaamista olla niin sanotusti liikaa, joka voisi vaikuttaa negatiivisella tavalla työntekijän ja nuoren suhteeseen.

Seksuaaliväkivaltatyö Tyttöjen Taloilla on monimuotoista riippuen talosta ja sen toiminnasta. Vaikuttavuus ja saavutettavuus ovat kuitenkin riippuvaisia yhteiskunnan resursseista ja asenteista, joka asettaa merkittäviä haasteita työskentelylle. Näiden haasteiden ratkaiseminen vaatii laajempaa yhteiskunnallista keskustelua ja poliittista tahtoa. Haastatteluaineiston myötä korostui kuitenkin se, että työntekijöistä huokui lähtökohtaisesti positiivinen asenne tulevaisuutta kohtaan. Huolenaiheet olivat hyvin selkeitä ja sellaisia, jotka koskettavat muitakin toimijoita.

Seksuaaliväkivaltatyöntekijöiden arvomaailmat haastatteluiden perusteella näyttäytyi positiivisessa valossa. Sukupuolen moninaisuutta kunnioitetaan ja huomioidaan. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, kuinka työntekijät keskustelivat yleisesti seksuaaliväkivaltaa kohdanneista nuorista, nuorten identiteetistä, sukupuolen moninaisuudesta ja myös kulttuurisensitiivisyydestä. Seksuaaliväkivaltatyössä kohdataan erilaisia ihmisiä, jonka myötä avoin suhtautuminen moninaisuuteen on olennaista kyseisessä työssä. Se ei kuitenkaan poista sitä, että myös seksuaaliväkivaltatyön yhteisö kaipaa monenlaisia työntekijöitä.

Haastatteluissa nousi myös pientä pohdintaa seksuaaliväkivaltaa tekevistä ihmisistä ja kuinka heihin suhtaudutaan. On kuitenkin selvää, että myös seksuaaliväkivaltaa tekevät ihmiset voivat tarvita tukea ja apua. On ymmärrettävää seksuaaliväkivallan luonteen vuoksi, miksi siihen suhtaudutaan todella negatiivisesti. Mutta sitten, kun olemme jo tilanteessa, kun väkivaltaa on tapahtunut ja seksuaalikasvatus ei ole tavoittanut tiettyä ihmistä tai ryhmää, voitaisiin pohtia mistä tämä johtuu ja nostaa katsetta yhteiskuntaan. Voitaishiinko esimerkiksi rangaistusten ohella tarjota tehokkaita terapiaohjelmia tai voidaanko seksuaalirikoksia ennaltaehkäistä työskentelemällä mahdollisten tekijöiden kanssa.

Seksuaaliväkivalta aiheena on laaja ja monitasoinen, jonka vuoksi se vaatii sen mittakaavan tarkastelua. Erityisesti seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisyyn tulisi panostaa. Tässä opinnäytetyössä jo hieman vastattiin siihen mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että seksuaaliväkivaltaa tapahtuu ja aiheeseen tulisi syventyä yhä enemmän. Jatkokehitysideana voisi tutkia esimerkiksi seksuaaliväkivaltaa kokeneiden kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä ja heidän saamistaan avusta. Olisi erityisen kiinnostavaa kuulla miten he ovat kokeneet avun ja millaisia haasteita nuoret ovat kohdanneet, kun ovat hakeneet itselleen apua.

Lähteet

Ensimmäinen lähde

Ahlgren, L., Kiuru, E., Pönkänen, L. & Rajakaltio-Kiuru, K. 2023. Seksuaaliväkivallan vaikutukset. Teoksessa Bildjuschkin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. 91-102. Viitattu 25.3.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147779/URN_ISBN_978-952-408-143-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Attila, H., Keski-Petäjä, M., Pietiläinen, M., Lipasti, L., Saari, J. & Haapakangas, K. 2023. Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021. Loppuraportti. Tilastokeskus. Viitattu 5.1.2024. https://stat.fi/media/uploads/sukupuolistunut_vakivalta_teemasivu/sukupuolistunut_v%C3%A4kivalta_ja_l%C3%A4hisuhdev%C3%A4kivalta_suomessa_2021_-loppuraportti.pdf

Bildjuschkin, K. 2023. Johdanto: Traumainformoitu työote. Teoksessa Bildjuschkin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. 263-266. Viitattu 25.3.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147779/URN_ISBN_978-952-408-143-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Bildjuschkin, K., Ewalds, H., Hietamäki, J., Kettunen, H., Koivula, T., Mäkelä, J., Nipuli, S., October, M., Peltonen, J. & Siukola, R. 2019. Väkivaltakäsitteiden sanasto. Työpaperi 1/2020. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 6.11.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139150/URN_ISBN_978-952-343-211-6.pdf

Bildjuschkin, K., Ewalds, H. & Siukola, R. 2019. Väkivallan monet kasvot - ja termit. Rikosuhripäivystys. 2:2019. 6-7. Viitattu 22.12.2024. https://www.riku.fi/content/uploads/2019/10/RIKU_2_19.pdf

Bildjuschkin, K. & Nipuli, S. 2016. Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Ohjaus 5/2016. Viitattu 28.3.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130504/URN_ISBN_978-952-302-625-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Crivatu, I., Horvath, M. & Maseuú, K. 2021. The Impacts of Working With Victims of Sexual Violence: A Rapid Evidence Assessment. TRAUMA, VIOLENCE & ABUSE, 24(3), 313-328. Viitattu 2.1.2025. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/15248380211016024>

Eischer, H. & Tuppurainen, J. 2011. Tyttöjen Talo on kuin avoin koti. Helsinki: Painokurki Oy.

Ensi- ja turvakotien liitto. 2025. Tunnista väkivalta. Viitattu 5.2.2025. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/#1545922590817-77e3c3da-659d>

ETENE 2011. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta. ETENE-julkaisu 32. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 18.11.2023. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70260/URN_ISBN_978-952-00-3195-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

European Commission 2023. What is gender-based violence? Viitattu 14.10.2023. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en#gender-based-violence-gbv-by-definition

Hakkarainen, P., Jauhiainen, I., Korjamo, R., Laitinen, L., Malmi, L. & Seppälä, S. 2018. Teoksessa Bildjuschkin, K. & Nipuli, S. (toim.) Seksuaaliväkivallan uhrin hoitoketju. HUS Seri-tu kikeskuksen malli. Ohjaus 10/2018. Helsinki: PunaMusta Oy.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137274/URN_ISBN_978-952-343-204-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Haasjoki, E. & Kiuru, E. 2023. Seksuaaliväkivaltaa kokeneiden vertaistukiryhmiä. Teoksessa Bildjuschkin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. 305-315. Viitattu 25.3.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147779/URN_ISBN_978-952-408-143-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hester, M., & Lilley, S.-J. 2018. More than support to court: Rape victims and specialist sexual violence services. *International Review of Victimology*, 24(3), 313-328. <https://doi.org/10.1177/0269758017742717>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus.

Hirvonen, J. 2015. Avauksia sosiaaliohjauksen menetelmällisyyteen. Teoksessa Hirvonen, J., Niiranen-Linkama, P. & Saksio, M. (toim.) Sosionomin asiakastyön kentillä. 13-32. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/97130/URN:NISBN9789515885111.pdf?sequence=1>

Hoffré, P., Kinisjärvi, M., Manninen, S.-M., Sinisaari-Eskelinen, M. & Viheroksa, R. 2023. Ammattikorkeakoulujen koulutus: Seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen hoito -opinto-kokonaisuus ja oikeushoitajakoulutus. Teoksessa Bildjuschkin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. 379-388. Viitattu 25.3.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147779/URN_ISBN_978-952-408-143-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Juusola, A. 2023. Vakauttaminen ja rauhoittelu. Teoksessa Bildjuschkin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. 267-276. Viitattu 25.3.2024. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147779/URN_ISBN_978-952-408-143-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Jyväälä 2023. Tyttöjen Talo. Viitattu 9.10.2023. <https://jyvala.fi/tyttojentalo/>

Kannisto, N. & Kiuru, E. 2023. Seksuaaliväkivalta nuoruusiässä. Teoksessa Bildjuschkin, K. (toim.) Seksuaaliväkivaltatyön perusteet. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Teema 36/2023. Helsinki: PunaMusta Oy, 133-146. Viitattu 6.2.2025. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147779/URN_ISBN_978-952-408-143-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y&fbclid=PAAaaJE2lCYbcmRwSVFUuym7z0sH---gKRAUN9n2_tvSwcJisa0NYOgzrl-E

Kivelä, S. 2020. Perheväkivallan kirjaaminen terveydenhuollossa ja väkivallan vaikutukset hyvinvointiin. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* 2020:57. Viitattu 20.1.2024. <https://journal.fi/sla/article/view/89535/50668>

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka - aineiston hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Kuortti, M. & Halonen, M. 2018. Miten nuorten seksuaaliterveyttä edistetään tehokkaimmin? *Nuorisolääketiede*. *Duodecim* 873-879. Viitattu 2.1.2025. <https://www-terveysportti-fi.nelli.laurea.fi/xmedia/duo/duo14270.pdf>

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. E-kirja. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lindén, A. & Blomqvist, T. 2022. Istanbulin sopimus velvoittaa toimimaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 22.12.2023. <https://stm.fi/-/istanbulin-sopimus-velvoittaa-toimimaan-naisiin-kohdistuvan-vakivallan-torjumiseksi-ja-sukupuolten-tasa-arvon-edistamiseksi>

Mielityinen, L., Hautamäki, S., Hakala, V., Fagerlund, M. & Ellonen, N. 2023. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2022. Määrät, piirteet ja niiden muutokset 1988-2022. Sosiaali- ja

terveysministeriön julkaisuja 2023:5. Viitattu 31.1.2025. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164616/STM_2023_5_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Naisten Linja 2023a. Fyysinen väkivalta. Viitattu 11.10.2023. <https://naistenlinja.fi/fyysinen-vakivalta>

Naisten Linja 2023b. Henkinen väkivalta. Viitattu 11.10.2023. <https://naistenlinja.fi/henkinen-vakivalta/>

Naisten Linja 2024. Vainoaminen. Viitattu 2.1.2025. <https://naistenlinja.fi/vainoaminen/>

Nettiturvakoti 2024. Taloudellinen väkivalta. Viitattu 2.1.2025. <https://nettiturvakoti.fi/tunista-vakivalta/taloudellinen-vakivalta/>

Nousiainen, K. & Pentikäinen, M. 2017. Naisiin kohdistuva väkivalta ihmisoikeuskysymyksenä - Suomi alisuorittajana. Teoksessa Niemi, J., Kainulainen, H. & Honkatukia, P. (toim.) Sukupuolistunut väkivalta. Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Tampere: Vastapaino. 51-67.

Kaittila, A. 2017. Parisuhdeväkivaltaa kokeneet naiset avun hankkijoin. Teoksessa Niemi, J., Kainulainen, H. & Honkatukia, P. (toim.) Sukupuolistunut väkivalta. Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Tampere: Vastapaino. 89-103.

Nipuli, S. 2020. Lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen ja ehkäisyn prosessit. Lähisuhdeväkivalta-työn hyvät käytännöt rakenteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:55. Viitattu 27.10.2023. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162012/STM_2019_55_Rap.pdf

Oikeusministeriö 2023. Uusi seksuaalirikoslaki 10.10.2023. Viitattu 11.10.2023. <https://oikeusministerio.fi/seksuaalirikoslaki>

Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus.

Rikoslaki 39/1889.

Ruusuvuori, J. & Nikander, P. 2017. Haastatteluaineiston litterointi. Teoksessa Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. E-kirja. Tampere: Vastapaino.

Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. (toim.) 2010. Haastattelun analyysi. E-kirja. Tampere: Vastapaino.

Ronkainen, S. 2017. Mitä on väkivalta? Teoksessa Niemi, J., Kainulainen, H. & Honkatukia, P. (toim.) Sukupuolistunut väkivalta. Oikeudellinen ja sosiaalinen ongelma. Tampere: Vastapaino. 14-31.

Tampereen yliopisto 2022. Tyttöjen kokemukset seksuaaliväkivallasta ovat lisääntyneet. Viitattu 12.10.2023. <https://www.tuni.fi/fi/ajankohtaista/tyttojen-kokemukset-seksuaalivakivallasta-ovat-lisaantyneet>

Terveyskylä 2023. Mitä on seksuaaliväkivalta? Viitattu 10.10.2023. <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaaliv%C3%A4kivalta/mit%C3%A4-on-seksuaaliv%C3%A4kivalta>

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2023. Seri-tukikeskus seksuaaliväkivallan uhreille. Viitattu 24.10.2023. <https://thl.fi/fi/web/vakivalta/apua-ja-palveluja/seri-tukikeskus-seksuaalivakivallan-uhreille>

Tilastokeskus 2022. Ilmoitettujen seksuaalirikosten määrä kasvoi tammi-maaliskuussa 2022. Viitattu 31.1.2025. <https://stat.fi/julkaisu/ckto3z081my70b60jwyt261z>

Tukinainen 2024. Tukinainen ry organisaationa. Viitattu 20.1.2024. <https://tukinainen.fi/organisaatio/>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittelyminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 16.11.2023. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Tyttöjen Talo 2023c. Historia. Viitattu 10.10.2023. <https://tyttojentalo.fi/tyttojen-talo/historia>

Tyttöjen Talo 2023b. Pop in-seksuaalineuvonnan vastaanotto, seksuaalineuvonta ja kasvatus. Viitattu 15.10.2023. <https://tyttojentalo.fi/ajankohtaista/seksuaalineuvonta-ja-kasvatus>

Tyttöjen Talo 2023a. Seksuaaliväkivaltatyö. Viitattu 15.10.2023. <https://tyttojentalo.fi/ajankohtaista/seksuaalivakivaltatyo>

Tyttöjen Talo Jyväskylä. Tietoa meistä. Viitattu 2.1.2025. <https://www.tyttojentalojkl.fi/tietoa-meista/>

Un Women 2023b. Naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen kampanja sai Suomen loistamaan oranssina: tuhannet ihmiset vaativat loppua seksuaaliselle häirinnälle. Viitattu 4.1.2024. <https://unwomen.fi/uutiset/naisiin-kohdistuvan-vakivallan-vastainen-kampanja-sai-suomen-loistamaan-oranssina-tuhannet-ihmiset-vaativat-loppua-seksuaaliselle-hairinnalle/>

Un Women 2023a. Tuote kyselytutkimus: yhdeksän kymmenestä suomalaisnaisesta on kokenut seksuaalista häirintää. Viitattu 4.1.2024. <https://unwomen.fi/uutiset/yhdeksan-kymmenesta-naisesta-kokenut-hairintaa/>

Kuviot

Kuvio 1: Tuen muodot.....	24
Kuvio 2: Haasteet.....	27
Kuvio 3: Vaikutukset ja osaaminen.....	29

Taulukot

Taulukko 1: Esimerkki analyysin etenemisestä	20
Taulukko 2: Esimerkki analyysin etenemisestä	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

Liitteet

Liite 1: Haastattelurunko	41
Liite 2: Aineistohallintasuunnitelma	42
Liite 3: Suostumuslomake	45

Liite 1: Haastattelurunko

Ryhmähaastattelun aiheet

1. Seksuaaliväkivaltatyö

- Miten määrittelette seksuaaliväkivallan?
- Millaista seksuaaliväkivaltatyötä teette käytännössä?
- Millaisia työmenetelmiä hyödynnätte?
- Mitä menetelmiä suositte enemmän mitä vähemmän? Miksi?

2. Seksuaaliväkivaltatyöntekijänä

- Millaisia ominaisuuksia seksuaaliväkivaltatyöntekijällä tulisi olla?
- Mitä oivalluksia olette tehneet työuranne aikana?
- Kuinka päivitätte ammattitaitoanne? Päivitättekö?
- Millaisia näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöntekijällä olisi hyvä olla?

3. Työn kehittäminen ja haasteet

- Millaisiin haasteisiin olette törmänneet työssänne?
- Ovatko seksuaaliväkivallan teemat muuttuneet uranne aikana? Miten?
- Millaista on vaikuttavaa seksuaaliväkivaltatyötä?
- Miten näette seksuaaliväkivaltatyön tulevaisuuden?

Liite 2: Aineistonhallintasuunnitelma

AINEISTONHALLINTASUUNNITELMA

Suunnitelman tekijä: Fathdila Kaukoranta

Opinnäytetyön nimi: Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä Suomen Tyttöjen Taloissa.

Opinnäytetyön toimeksiantaja: Tyttöjen Talo Jyväskylä

Suunnitelma laadittu: 19.2.2024

1. Aineiston yleiskuvaus

1.1. Aineiston kuvaus: Kerättävä tai olemassa oleva aineisto ja sen ominaisuudet

Aineistoni tulen keräämään videohaastattelulla, jossa haastattelen mahdollisesti 5 seksuaaliväkivaltatyöntekijää. Haastattelu tullaan tallentamaan, jotta voin litteroida sen. Aineistot tulevat olemaan ainoastaan minun käytössäni.

1.2. Aineiston laadun varmistaminen

Tulen tallentamaan aina alkuperäisen aineistoni erilleen. Minulla tulee olemaan siis analysoitu ja muokattu versio aineistosta sekä aina alkuperäinen versio, joka on täysin muokkaamaton.

2. Eettiset periaatteet, lainsäädäntö ja henkilötietojen käsittely

2.1. Henkilötiedot ja tietosuojan huomioiminen

Aineistossani tulee olemaan suoria henkilötietoja, joilla voi tunnistaa työntekijät. Tallennetussa videohaastattelussa tulee ilmi ainakin heidän nimensä, kuvansa ja ääni. Litteroidussa aineistossa tulee todennäköisesti esille ainoastaan heidän nimensä. En tule sisällyttämään arkaluontoisia henkilötietoja aineistooni. Itse opinnäytetyössä pyrin anonymisoimaan henkilötiedot, jos se on mahdollista. Pyrin siihen, että opinnäytetyössäni ei ole tunnistettavissa kenen kaupungin seksuaaliväkivaltatyöntekijästä on kyse, kun viitataan hänen kertomaansa.

2.2. Päävastuu henkilötietojen käsittelystä eli rekisterinpitäjäys

Koska teen opinnäytetyöni yksin, tulen olemaan päävastuussa henkilötietojen käsittelyssä.

2.3. Tietosuojan edellyttämät ilmoitukset

Tulen laatimaan tietosuojailmoituksen.

Olen suunnitellut pohjan tutkittaville, jossa kerään heidän suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn.

Olen myös suunnitellut pohjan, jossa kysyn suostumusta osallistua tutkimukseeni.

2.4. Eettistä ennakkoarviointia edellyttävät tutkimusasetelmat opinnäytetoissa

Eettistä ennakkoarviointia ei tarvita, sillä en muun muassa puutu tutkittavien fyysiseen koskemattomuuteen tai tutkimukseni ei kohdistu alle 15-vuotiaisiin ilman huoltajan suostumusta tai informointia.

2.5. Miten hallinnoit käyttämäsi, tuottamasi ja jakamasi aineiston oikeuksia?

Tulen olemaan ainut, joka hallinnoi tutkimusaineistoa, enkä tule jakamaan tai luovuttamaan sitä muille.

3. Aineiston dokumentointi

3.1. Aineiston dokumentointi

Aineiston käsittelyn vaiheista ja muuttujista tehdään vähintään omat muistiinpanot. Kuvaava tässä, kuinka dokumentoit aineiston.

3.2. Aineiston järjestys ja eheys

Nauhoitus tulee olemaan aina muokkaamaton ja teen siitä varmuuskopion. Tulen litteroidaan videohaastattelun, jonka myös varmuuskopion. Litteroinnista teen teemoittelun, jonka tallennan yhä omana tiedoston. Pidän teemoittelusta aina yhden muokkaamattoman version, jotta pystyn aina palaamaan siihen tarvittaessa.

4. Tallentaminen ja tietoturva opinnäytetyöprosessin aikana

Tallennan haastatteluvideon ja haastattelusta tehdyn litteroinnin omalle koneelleni minun omalle korkeakoulu tililleni salasanan taakse, jonne ainoastaan pääsen minä. Voin itse siis muokata aineistoani ja katsoa sitä. Ulkopuoliset eivät aineistooni pääse sillä konettani ei saa auki ilman salasanaa, sekä aineistoihin laitan oman salasanan.

5. Aineisto opinnäytetyön valmistuttua: tuhoaminen, säilyttäminen tai mahdollinen jatkokäyttö ja avaaminen

Opinnäytetyön valmistuttua, tuhoan kaikki aineistoni asianmukaisesti päällekirjoittamalla.

6. Tehtävät ja vastuut

Aineiston käsittely tulee olemaan täysin minun vastuullani. En tule jakamaan aineistoani muille henkilöille ja tuhoan sen asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua.

Teen opinnäytetyötäni toimeksiantajalle, mutta aineistohallinta on minun vastuullani.

Liite 3: Suostumuslomake

Haastatteluun osallistuville

Pyyntö osallistua haastatteluun

Sinua pyydetään osallistumaan ryhmähaastatteluun aiheena Seksuaaliväkivalta-työ ajankohtana: x.xx.xxxx klo xx.xx - xx.xx.

Haastattelu pidetään Teams-alustalla. Kutsu ja linkki haastatteluun lähetetään, kun tämä sopimus on allekirjoitettu.

Vapaaehtoisuus

Haastatteluun osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voit keskeyttää osallistumisesi koska tahansa ilman syytä haastattelun aikana tai sen jälkeen. Tällöin sinun osuutta haastattelusta ei tulla käyttämään. Haastattelun aikana kaikkia osapuolia koskee vatiolovelvollisuus.

Haastattelun tekijä

Haastattelun suorittaa opinnäytetyön tekijä sosionomin tutkinnon opiskelija Fathdila Kaukoranta.

Haastattelun tarkoitus

Haastattelun tarkoituksena on tuottaa aineistoa opinnäyteyöhön ”Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia seksuaaliväkivaltatyöstä Suomen Tyttöjen Talossa”. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Jyväskylän Tyttöjen Talo, jotka hyödyntävät opinnäytetyötä seksuaaliväkivaltatyön käynnistämisessä.

Allekirjoittamalla tämän sopimuksen, osallistun ryhmähaastatteluun ja annan luvan tallentaa haastattelun, jonka aineistoa hyödynnetään opinnäytetyössä.

Pvm:

Allekirjoitus:

Henkilötietojen käsittely

Tässä tutkimuksessa käsitellään teitä koskevia henkilötietoja EU:n yleisen tietosuojasäätöasetuksen ja voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Henkilötietoja ei luovuteta tutkimuksen ulkopuolelle. Kerätyt henkilötiedot hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua.

Tutkimuksen rekisterinpitäjät

Fathdila Kaukoranta

Kerättävät henkilötiedot

Päätät itse mitä henkilötietoja haluat kertoa haastattelun aikana. Todennäköisesti ilmi tulevat ääni, nimi ja nykyinen työpaikka. Pyrin anonymisoimaan henkilötiedot opinnäytetyössä, mutta en voi luvata täyttä tunnistamattomuutta ammattienne ja työpaikkojenne vuoksi.

Haastatteluiden pohjalta kerätyt tiedot

Sinulla on oikeus tarkastaa itseäsi koskevat tiedot ja tarvittaessa oikaista ne. Halutessasi voit katsoa haastattelu tallenteen läpi ja sen pohjalta tehty litteointi.